

แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านกวีนิพนธ์

เรื่อง

ลัทธิทอง

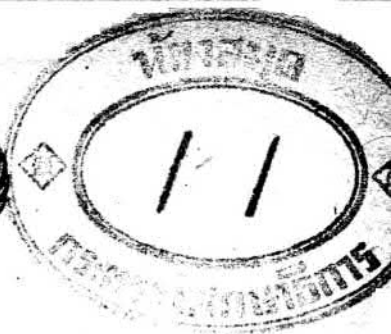
ตอนเลือกคู่และหาปลาหาเนื้อ

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒

ป
๑๓๕.๓๑๑

๐ ๐ ๑ ๒ ๑ ๑

แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ
หนังสืออ่านกวีนิพนธ์

คำกลอน ลังขทอง
ตอนเลือกคู่และหาปลาหาเนื้อ
พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒

พิมพ์ครั้งที่สิบเก้า ๔๐,๐๐๐ เล่ม

พ. ศ. ๒๔๘๕

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑.๑๐ บาท

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ปากคลองบางลำพูบน พระนคร
มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

๐ ๐ ๑ ๒ ๑ ๑

๒ ๕ ๕ แจ้งความเมื่อพิมพ์ครั้งแรก

หนังสือฉบับนี้ เป็นหนังสือที่กระทรวงธรรมการ
ได้ให้กรมราชบัณฑิต จัดพิมพ์ขึ้น เพื่อได้เป็นหนังสืออ่าน
ประกอบประโยชน์แก่การศึกษาทางหนึ่ง มีหลายเรื่อง
ในพวกเดียวกันจัดเป็นสารบัญชี่ให้ชื่อว่า “หนังสืออ่าน
กวีนิพนธ์” เพราะเป็นหนังสือที่ท่านกวีแต่เก่าก่อนได้
ร้อยกรองไว้ด้วยถ้อยคำอันไพเราะ ได้เลือกที่โวหารและ
วิธีประพันธ์แปลกๆกั้ดตัดตอนมาพิมพ์ขึ้นเฉพาะเป็นเล่ม
เล็กๆ เพื่อให้เบาราคาแก่นักเรียนที่จะซ้อหาไปเล่าเรียน
และได้ตั้งใจตรวจอักษรและวรรคตอนโดยกวดขัน
อาจารย์จะใช้สำหรับให้นักเรียนอ่านก็ได้ ให้เรียนศัพท์ก็
ได้ บอกให้เขียนหรือเลือกใช้เป็นแบบฝึกหัดโวยากรณ์
ฝึกหัดการย่อความเรียงความในการแต่งหนังสือก็ได้ ทั้ง
จะได้เป็นเครื่องบำรุงความรู้ให้เจริญกว้างขวาง คือเมื่อมี
หนังสืออ่านหนังสือเรียนมากอย่าง นักเรียนก็จำต้องได้
เห็นมากได้ยินมากไปตั้งแต่เวลาเล่าเรียน แต่ให้ผู้ใช้ถือเอา

เป็นแบบเรียนแต่เฉพาะฉบับที่กรมราชบัณฑิตได้จัดพิมพ์
ขึ้น เพราะเจ้าพนักงานต้องตรวจแก้ไขพิมพ์เสมอทุกๆ
คราวที่จะส่งให้พิมพ์ จึงจะยอมให้เป็นฉบับสำหรับ
เล่าเรียน ห้ามมิให้นักเรียนทั้งหลายใช้หนังสือเรื่องเดียว
กันซึ่งไม่ได้พิมพ์ด้วยคำสั่งของกรมราชบัณฑิตอันกรมราช
บัณฑิตไม่ได้รับรองว่าถูกต้องนั้น เป็นฉบับเรียนเป็น
อันตราย

กระทรวงธรรมการ

วิสุทฐสุริยศักดิ์

๒ แจ้งความเมื่อพิมพ์ครั้งที่ ๒

ในคราวพิมพ์ครั้งที่ ๕ นี้ กองตำรา กรมอาชีวศึกษาได้ตัดและแก้ไขข้อความบางตอนในต้นฉบับ เพื่อให้เป็นแบบเรียนสำหรับเด็กโดยเฉพาะ หากได้มุ่งจะใช้เป็นหนังสือค้นคว้าของผู้ใหญ่ไม่ ฉะนั้นหนังสือสังข์ทองตอนเลือกคู่และหาปลาหาเนื้อ ฉบับ แบบเรียน เล่มนี้จึงคลาดเคลื่อนไปจากฉบับแบบเรียนที่พิมพ์ครั้งก่อนๆบ้าง ถ้าท่านผู้ใด สนใจ ในวิชาวรรณคดี และต้องการอ่านเรื่องตามต้นฉบับเดิม ก็ควรอ่านฉบับพระราชานิพนธ์ซึ่งหอพระสมุดแห่งชาติได้จัดพิมพ์ขึ้น แพร่หลายอยู่แล้ว.

กองตำรา กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

๘ เมษายน ๒๔๘๕

สังข์ทอง

ตอนเลือกคู่ และหาปลาหาเนื้อ

มาจะกล่าววาทไป ถึงท้าวสามลเรืองศรี เสวยราชสมบัติสวัสดิ์ ในบวรสามลพระนคร อันองค์เอกอัครราชา ขอมณฑาทะวศรสมร มัธยิธานาร่วมอุทร ทั้งเจ็ดนามกรต่างกัน นื่องนุสสุตทองขจรจนา ไสยาเพียงนางในสวรรค์ พรั่งพร้อมพระสนมกำนัล เป็นสุขทุกนิรันดร์วันคืน ท้าวคิดรำพึงถึงเวียงชัย นานไปจะเป็นของเขาคื่น เห็นจะไม่จริงยังยืน ทวยลกละแต่ฝันเป็นนิศา จำจะคิดปลุกฝังเสียยังแล้ว ให้ลูกแก้วมีคู่เสนาหา ถ้าเขยคนใดคมีบุญญา จะยกพารามอบให้ครองครอง

คิดพลางทางเรียกมเหสี มาพาที่ปรึกษาสองต่อสอง เจ้าจึงดำริตรตรอง แต่เราครองราชฐานมานานเข้า ทุกวันนิตพิภพตัวเจ้า ไม่เที่ยงแท้แก่เมาลงนักหนา เจ็บปวดครุ่นไปไฉนรา ถอยกำลังวังชาลงทุกปี ยิ่งคิดคิดไปให้ใจสิ้นจะตายวันตายพรุ่งมิรู้ที่ พยรรพม์สมบัติของเรานี้ ถ้ามันหาบุญไฟไม่จริง จงช่วยกันดำริตรตรองดู จะหาอะไรปลุกปลุกฝัง จะแบ่งปันข้าวของในทั้งคลัง ให้ครองครองเวียงวังเห็นทันตา จะจัดแจงมั่งคั่งตามอารมณ์เรา เหมือนข่มเข

โคขื่นให้กินหญ้า กลัวเกลือกทั้งเจ็ดธิดา มันจะไม่เสนาหา
 ก็มี^๕รู^๕ ลาง^๕เนอ^๕ชอ^๕บ^๕ลาง^๕ยา^๕ไม่ว่า^๕ได้^๕ ปลุก^๕เรื่อน^๕ตาม^๕ใจ^๕ผู้^๕อยู่^๕ คำ^๕
 บราณ^๕ท่าน^๕ว่า^๕ไว้^๕เป็น^๕ครุ^๕ พิเคราะห์^๕ให้^๕ต้อง^๕ทำ^๕อง^๕ใน^๕ พัก^๕คิด^๕
 จะ^๕ประ^๕ชุม^๕ให้^๕พร^๕้อม^๕พร^๕ัง^๕ กษัตริย์^๕ทั้ง^๕ร^๕อย^๕เอื^๕ค^๕หัว^๕เม^๕ือง^๕ใหญ่^๕
 ให้^๕บุ^๕ตร^๕เรา^๕เล^๕ือ^๕ก^๕ตาม^๕ชอ^๕บ^๕ใจ^๕ เจ้า^๕จะ^๕เ^๕็น^๕กระ^๕ไร^๕จ^๕ง^๕ว่า^๕มา^๕

เมื่อนั้น นวลนางมณฑาเสนาหา จึงทูล^๕สน^๕อง^๕พระ^๕
 บัญชา^๕ ซึ่ง^๕ตร^๕ัส^๕มา^๕น^๕ค^๕อง^๕พระ^๕เพ^๕ฉ^๕ฉ^๕ จะ^๕ให้^๕เป็น^๕แ^๕ก^๕น^๕สาร^๕แ^๕ก^๕
 บ้าน^๕เม^๕ือง^๕ ได้^๕ล^๕ือ^๕เล^๕ือ^๕ง^๕ไป^๕ท^๕ว^๕ทุ^๕ก^๕กร^๕ุง^๕คร^๕ี^๕ ตาม^๕แ^๕ต^๕่^๕ภู^๕ว^๕ไ^๕น^๕ย^๕
 จะ^๕เ^๕็น^๕ค^๕ อ^๕ัน^๕น^๕อง^๕นี้^๕ไม^๕ซ^๕ัก^๕ท^๕ัก^๕ท^๕าน^๕

เมื่อนั้น ท้าวสามลปรีตเปรมเกษมศานต์ เสด็จ^๕จาก^๕
 แ^๕ท^๕น^๕ท^๕มิ^๕ท^๕ัน^๕น^๕น^๕ ออก^๕พระ^๕โรง^๕ส^๕ี^๕ว^๕าล^๕ท^๕ัน^๕ไ^๕

ลก^๕ของ^๕ค^๕ล^๕ง^๕น^๕ง^๕เ^๕็น^๕อ^๕เ^๕า^๕อ^๕ี^๕ ตร^๕ัส^๕ล^๕ง^๕เส^๕็น^๕ผู้^๕ใหญ่^๕ แ^๕่^๕
 ข^๕วร^๕ตา^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ข^๕น^๕ของ^๕เรา^๕ไซ^๕ร^๕ ทั้ง^๕ร^๕อย^๕เอื^๕ค^๕เว^๕ียง^๕ซ^๕ับ^๕เค^๕ย^๕ไป^๕มา^๕
 ผู้^๕ไ^๕ค^๕มี^๕ไ^๕ธ^๕ร^๕สุ^๕ร^๕ย^๕ง^๕าม^๕ แ^๕่^๕ใน^๕ส^๕าม^๕สิ^๕ย^๕เค^๕ษ^๕ณ^๕ิ^๕ย^๕า^๕ ที่^๕ยัง^๕ไม^๕มี^๕
 ภ^๕ริ^๕ยา^๕ ให้^๕จ^๕ัก^๕แ^๕ง^๕แ^๕ต^๕ง^๕มา^๕ทุ^๕ก^๕า^๕น^๕ี^๕ เรา^๕จะ^๕ให้^๕ธ^๕ิด^๕า^๕ท^๕ัง^๕เจ^๕็ด^๕อง^๕ค^๕
 เล^๕ือ^๕ก^๕ตร^๕ย^๕ท^๕ร^๕ง^๕ล^๕ง^๕คร^๕ี^๕ ถ้า^๕ล^๕ูก^๕เรา^๕ชอ^๕บ^๕ใจ^๕จะ^๕ได้^๕ค^๕ิ^๕ จะ^๕เส^๕ก^๕กับ^๕
 บุ^๕ตร^๕ี^๕ให้^๕ค^๕ู^๕ร^๕อง^๕กัน^๕ จ^๕ง^๕แ^๕ต^๕ง^๕ตร^๕า^๕ว^๕า^๕ตาม^๕คว^๕าม^๕ไ^๕ ให้^๕ค^๕น^๕เร^๕็^๕ว^๕ิบ^๕
 ไป^๕ทุ^๕ก^๕เข^๕ต^๕ข^๕ณ^๕ค^๕ำ^๕หน^๕ค^๕ไว้^๕โดย^๕ซ^๕ำ^๕สิ^๕บ^๕ห^๕ำ^๕ว^๕ัน^๕ ให้^๕มา^๕ถึง^๕
 พร^๕้อม^๕ม^๕ณ^๕บ^๕ง^๕า^๕น^๕

บัดนั้น อำมาตย์รีบสั่งไล่เกศ ถวายบังคมคลิษณุชลี
มาแต่งตราตามมีพระบัญชา แล้วจัดเสนากว่าร้อย เคย
ใช้สอยคล้องแครงแก้วกลั้วกล้ำ สั่งความตามมีในท้องตรา
จึงรีบไปรีบมาชยานอนใจ

บัดนั้น ขุนหมื่นพันทนายน้อยใหญ่ ต่างรีบผายผัน
แยกกันไป เวียงชัยทั้งร้อยเอ็ดพลัน

ครั้นถึงจึงเข้าไปวันทา กราบทูลเกษัตราทุกเขตชั้นทั้ง
แจ้งตามบัญชาสารพัน ถวายหนึ่งลือนั้นทันที

เมื่อนั้น ฝ่ายพระยาร้อยเอ็ดบุรีศรี คลี่สารอ่านรู้
คดี เปรมปรีดิ์เป็นพันคณา ต่างเรียกโอรสมาบอกเล่า
เป็นลาภเราแล้วลูกเสนาหา จงตรวจตราข่าวไพร่เร่ง
ไคลคลา ยังพาราสามลัญไว แล้วเลือกของอย่างยิ่งทุก
สิ่งสรรพ สำหรับบรรณาการประทานให้ ต่างองค์อำนวย
ช่วยชัย เข้าไปให้ใต้ครองพระอิศา

เมื่อนั้น หน่อเกษัตริย์สรวลสันต์हरรรษา นย่นวประนม
บังคมลา แล้วมาแต่งองค์อร่ามเรือง ข้างขึ้นทรงรถคช
สาร ชีม้าผ่านชาวเขี้ยวทะเลียวเหลือง ต่างยกโยธา
นองเนือง ออกจากเมืองวิบุร์อันลัญจรวไพร

ครั้นถึงพาราสามล จึงพักพลไว้นอกกรุงใหญ่
ชวนกันลีลาคลาไคล เข้าหาเสนาในทันที

บัดนั้น อำมาตย์ผู้ใหญ่ในกรุงศรี พุทจาปราศรัย
โดยไมตรี เขาบัญชีทั่วพญาที่มานั้น

ครั้นไต่ถามทุกหนออกฉัตรฯ เสนาสนายกก็ผายผัน
เข้าไปในท้องพระโรงคัล อภิวันท์ทูลแถลงให้แจ้งใจ
บัดนี้หน่อออกฉัตรียทุกพารา ทั้งร้อยเอ็ดคนมาถึงกรุงใหญ่
แล้วอ่านรายชื่อเลื่องเรียงลงไป ตามในทางว่าทั่วพญา

เมื่อนั้น พระผู้ผ่านเขตชั้นฉัตรฯ หรรษา จึงสั่งทูลเสนา
เร่งแต่งที่ข้างหน้าให้พร้อมไว้ จึ่งนำกษัตราทุกธานี มาประ
ชุมในที่พระโรงใหญ่ เราจะให้ทั้งเจ็ดขรทัย มาเลือกตาม
ชอบใจในพรงนี้ เร่งจัดวังให้เสร็จทั้งเจ็ดแห่ง จะได้แต่งตั้ง
การภิเษกศรี สั่งเสร็จพระเสด็จจรลี ขึ้นสู่ที่ข้างในมิได้ช้า

บัดนั้น จึ่งเจ้าพนักงานฉ้วนหน้า เร่งจัดแจงแต่งที่
กษัตริย์ฯ บ้างไปยชกกษัตราให้เตรียมกาย

เมื่อนั้น พวกเหล่าทั่วพญาทั้งหลาย ต่างองค์
กระหึ่มพร้อมพราย ให้กระสันมั่นหมายวุ่นวายใจ บ้าง
หิยผ่ายกของนุ่งลของบุ ใครใครเห็นไม่สู้ปรกติ พรงนี้มี
คนหนึ่งก็คนใด จะจงจิตพิศมัยเป็นมั่นคง บ้างนั่งนึกตรึกหา

อยู่เท่าที่ จะทำด้วยเสน่ห์ให้ลุ่มหลง เห็นจะรุมรักเราทั้ง
เจ็ดองค์ กิดทระนงเปรมปรีดกระหิ่มีใจ ลางองค์ถ่อมมัน
โดยปัญญา วาสนาหลังส่งแล้วคงได้ สุกแต่แต่กุดคลสร้าง
ไว้ จะเคื้อคเนอร้อนใจไปโยมี บ้างเรียกหาหมอดูมาจับ
ยาม ให้ทายตามชาตาราดี จะสมคะเนหรือไม่ในพรงัน
แต่เซ้าเซ้งกั้ใช้ไม้นิทร

ครันรุ่งแสงสุริยไ้ไตรตรัส ทั้งร้อยเอื้อกษัตริย์ทรง
ภษา สอดเครื่องประทศบระยิบตา แต่งกายาโอ้อวดประกวค
กัน บ้างถือห้อยหงาทักยาคม ผ่าห่มชุบน้ำกุหลาบกลั่น
ท่างองค์กรายกรจรรจรัส พากันเข้าไปในวัง

ครันถึงท้องพระโรงที่ข้างหน้า อำมาตย์มาจักแจ้ง
ให้ลุ่มนัง ท่างชิงชันหน้าว่าไม่ฟัง บ้างถึงเถียงเสียงดังอิงไป
เมื่อนั้น ท้าวสามลยมแย้มแจ่มใส จึงชวนเมียรัก
ร่วมใจ ออกไปแย้มแกลลแลดู เห็นหน่ออกษัตราที่มานั้น
หน้าตาคมสันขยันอยู่ คนข้างหลังลาตเลาเป็นเจ้าชู้ คาห
ชอบกลเจ้ามณฑา คนโน้นรปร่างกระจั้อยร้อย หนุ่มน้อย
น่ารักหนักหนา คนนี้ทักถักันลงมา หน้าตาเป็นประมาณ
พานพอกดี โนนแน่นคนนั้นอยู่ชั้นล่าง รุปร่างจ้าม่าคำมิดขมิ
เห็นหรือไม่ว่คนนั้นชั้นชั้นนี้ หน้างอกคอกผ่ประปราย

คพลงทางสังเมีรัก อย่าช้านักเลยเจ้าจวนจะสาย
จงเร่งรักจิตแรงแต่งกาย บุตรีโหมฉายขึ้นมา

เมื่อนั้น นวลนางมณฑาเสนาหา จึงพาทั้งเจ็ดธิดา
ไปสรรสงครามการวารี

แต่งตัวตั้งใจจะให้งาม ขมิ้นไล่ส้มมะขามซักดี
แล้วอาบน้ำชำระอินทรีย์ ทาแป้งสารภีร่นรอย กระเจกก
คันฉ่องส่องเงา ผิวพรรณผ่องแผ้วงามฉลวย ใส่น้ำมันกัน
กวดกระหมวคมวอย ผัดหน้าทวยแป้งฉนวนเป็นนวลแดง นุ่ง
ผ้ายกอย่างต่างกัน ซ่อขึ้นเชิงชายลายก้านแย่ง สไบหน้า
เจียรระบาทดาตทองแดง เข็มขัดสายลายแทงประจำยาม
สร้อยบนนมสวมสอกลังวาลวรรณ คาบทุกันเรืองรองทอง
อร่าม กำไลสวมเก๋าคู่งาม ไล่แหวนเพชรแวววามคราม
สอกลชัย - ทรงกรอบพิศตรั้พรรณรายพรายแพรว กรรเจียก
แก้วมณีสลลย ไล่คัมพูห้อยพลอยระยับ ครั้นเสร็จสรรพ
ขึ้นเผ้าท้าวไท

เมื่อนั้น ท้าวสามลย์มย่องผ่องใส จึงตรัสแก่ธิดา
ยาใจ พ่อให้ประชุมกษัตริรา นางเยาว์เจ้าจงไปเลือกคู่ ที่สมควร
ควรเป็นคู่เสนาหา ถ้ามันประกอบชอบวิญญาณ์ จงทง
มาล้วยไปให้สวมมือ พ่อจะแต่งตั้งการสยุมพร ให้ยังอร

ออกหน้าคำขอ แต่เฝ้าพลอยสองวอสามวอ คุกักค่อนัก
หนาน่าชิตใจ

เมื่อนั้น ทั้งเจตบุตรศรีใส ผูกควนหน้าไม้คลาไคล
ก้มแกะเสื่อลันไต่ไปมา ให้นกอัยยคอตาย จะไปเลือกผู้
ชายน่าชายน่า ยิ่งคิดยิ่งเป็นเมื่อนพักตรา กัลยาณีไต่จรัล

เมื่อนั้น องค์พระบิทรเรศเรศศรี กล่าวเกลยงเลยง
พลอยให้ชอบที่ วันค้แล้วแม่อย่าแซะเซอน อุตส่าห์แข่ง
วิญญาน์คลาไคล พ่อจะให้พี่เลยงไปเป็นเพื่อน อะไรเฝ้า
ม้วนมิตบิขเอน ไม่เขยอนจากหน้าตารัน นวลนางมณฑา
ช่วยว่ากล่าว ลูบลหลังลูกสาวแล้วรับขวัญ ไปเถิกแม่ไป
อย่าไร้น ส่งมาลยให้พลันทั้งเจ็ดองค์

เมื่อนั้น พระบุตรแน่นนัยนวลหงส์ กลัวจะเคืองจิต
บิทรรงค์ โลมยงขยับกายแล้วอาบใจ แต่ทำมอยม้วน
กระบวนกระบิต แก่เก้อสะกักพี่ผู้ใหญ่ ค่อยบิทรเคือนชาจ
จำไป กำนัลในพี่เลยงเคยงมา

ถึงท้องพระโรงธารม่านกัน เจ็ดนางนักพรนเป็น
หนักหนา ให้อตลผู้ชายนายวิญญาน์ หน่วงหนักชักช้าไม่
คลาไคล พี่เลยงทูลเคือนให้จรัล นางหยิกคักค่อนควักผลัก
ไต่ เข้าแอบแฝงม่านกันชั้นใน ช่วยเขินสะเทินใจไปมา

เมื่อนั้น หน่อแก้วศรีนงน้อยอยู่ข้างหน้า บ้างสะกิด
 เพื่อนกันจามรรษา เมื่อไรจะออกมาว่าคาญใจ ต่างคน
 กระห่มข่มย่อง ชะเง้อคอคอยมองหาเม็นไม้ แลตามคันทัน
 ม่านเห็นไวไว เอะแล้วมิใช่คอกกระมัง ลางคนกระนงท่า
 ร้องบอก หลอนหลอกหลวงเพื่อนอยู่ข้างหลัง ไม่เคยเห็น
 รูปร่างนางสาววัง นิ่งนั่งตั้งสติอย่าเม็นไป

บัดนั้น พี่เลี้ยงกัลยาอัชฌาณีย์ จึงพลอยพระธิดา
 ยายาใจ เอออะไรมาเป็นเช่นนั้น พระธิดาสั่งให้ไปเลือกคู่
 จะออกสู่ใครเล่าจะเจ้าพี่ เราเย็นใจไปเองเมื่อไรมิ ไม่พอที่
 จะขึ้นขัดขัญชา แม้นพระธิดาเรศรู้เหตุผล เห็นที่จะไม่พ้น
 โทษว่าพลางผลักไล่ให้ไกลคลา ระบายเล่าว่าวิงวอน

เมื่อนั้น ทั้งเจ็ดพระธิดาควงสมร จำเป็นจำใจบอกร
 บังอรอดคุดร้าย ทำลัษลัษล่อล่อรว้ง เปียคบังพี่เลี้ยง
 เมืองม่าย ผันแปรแลหลบตาช่าย ทั้งอายทั้งสะเทินเกิน
 เลือกไป

เมื่อนั้น หน่อแก้วศรีนงน้อยน้อยใหญ่ เห็นเจ็ด
 พระธิดายายาใจ ให้คิดพิศมัยในรูปทรง ตั้งใจดูนางไม่
 วางตา เสนหาร่มวังตะลึงหลง งามโฉมละอ่อนอ่อน
 เหวอองค์ งามขนงวงพักตร์โสภา บ้างพุกกับเพื่อนสนิทไม่

ตอนเลือกคู่

๔๗

กิดอาบ อันน้องนุชสุดท้ายคงตายช้า เทยวันแผละมาลัย
จะลอยมา เจ้าคนนั้นกั้นหน้าช้าไว้โย บ้างนั่งหยัดคัตถทรงก
นงลักษณ์ เหลือบมาสบพักตร์ยักคิ้วให้ ครั้นนางสะเทิน
เม็นหน้าไป แกล้งทำกระแอมไอเป็นแยะคาย บ้างพาล
โกรธชิงหึงเพื่อนกัน นางคนนั้นของข้าใครอย่าหมาย ต่าง
ทะเลาะเกาะแคะกันวุ่นวาย ถึงเถียงทำทายเป็นมากมายไป

เมื่อนั้น ทั้งเจ็ดบุตรศรีสวัสดิ์ แต่เก้อเก้ออายอายวุ่น
วายใจ เลือกกษัตริย์น้อยใหญ่ทุกหน้ามา อันทั้งหกเทวพี่
นาง เลือกไต่รูปร่างงามหนักหนา เมียงม้ายทั้งพวง
มาลา สวมหัตถ์ถักฉัตรราชทั้งหกองค์

ฝ่ายโฉมรณาทราภวีย นางไม่ต้องจิตคิดประสงค์
กลับมาเฝ้าบาทบิตรงค์ โฉมยงยังคมกัมพัชตรา จึงทูลว่า
กษัตริย์ทั้งนั้นไซร้ ลูกมิได้มุ่งมาดปรารณา จะขออยู่
สนองรองบาทา ไปกว่าชีวิตจะบรรลีย์

เมื่อนั้น ท้าวสามล้นออกทอดใจใหญ่ ลูกเขยพ่อ
หวังตั้งใจ จะจัดแจงแต่งให้เห็นทันตา จึงประชุมพร้อม
พร้อมทั้งนี้ แด่ล้วนลูกผู้กัมัยศฐาน ทั้งรูปทรงสงศรีโสภา
ยังไม่เสนหาอาลัย แม่มณฑาจะคิดกระไรเล่า ยังคนเดียว
ทอดเจ้าทำกรรมให้ มันไม่สิ้นห่วงข่วงโย คว้าหัวไป

ก็ว่าคาญชักร้านที่ พักคิดว่าสุดแท้แต่เราเถิด ไม่พักประตก
ประเทิก^{ขี้} แต่่งพร้อม^{ขี้}กับพี่สาวเสียดรวน^{ขี้} หรือไม่เห็น
กัวย^{ขี้}พวงท้วง^{ขี้}กิ่ง

เมื่อนั้น นางมณฑาทิพนธ์จิตคิดกริ่ง จึ่งแกล้งแจ้งใน
ใจจริง อันเป็นหญิงพวงค์เฒ่าเหล้ากอด ถ้าใจไม่สมัครรักผัว
มักทำชั่วให้อายชายหน้าพ่อ พระองค์เงิไ้รั้งรอ นั้จะ
ขอให้ข้าวสาวพารา ครั้น^{ขี้}อย่าเลือก^{ขี้}ว่าแก่หนุ่ม หามาประ
ชุม^{ขี้}จงพร้อมหน้า ให้เลือกตามใจรักอีกสักครา สุดแต่
วาสนาธิกาเรา

เมื่อนั้น ท้าวสามลตบชอยแล้วเจ้า ที่ความวิตกนั้น
ค่อยบรรเทา น้อยหรือนั้นขวัญข้าเจ้าต่างคิด ว่าพลาง
ทางมีบัญชา ตรัสเรียกเสนาคนสนิท จงเข้ามาข้างในให้
ใกล้ชิด ประกาศสิ่งไปมิได้ซ้ำ อันหน่อกษัตริย์ทั้งหกองค์
ซึ่งถูกรักเราจงเสนาหา ให้อยู่วังยังตำรนา จะแต่งการ
วิวาห์ให้พร้อมกัน แต่พวกเมืองนอกนอกนั้นไซ้^{ขี้} ให้กลับ
ไปนิเวศเขตขันฑ์^{ขี้} เร่ง^{ขี้}ร้อง^{ขี้}ข้าวสาวเมืองทั้งปวงนั้น จนชั้น
ทรพลคนเชื้อใจ ให้มันแต่งตัวตามทำนอง มาประชุมหน้า
ท้องพระโรงใหญ่ จะให้ถูกรักร่วมฤทัย เลือกคู่^{ขี้}คู่ใหม่ใน
พวง^{ขี้}นี้

บัดนั้น เสนารับสั่งไล่เกศี มาบอกกษัตริยาทุกชน
ตามมีพระราชบัญชา

เมื่อนั้น หน่อแก้วตรีภพทรงเร่งหรรษา นั่งสบาย
อารมณ์คมมาลา หิวเราร่าชาแข่งกระตึกเพรา บ้างพุทจา
เปรียบเปรยเหย้าเพือกกัน อย่างไรนั้นลงนั่งกอดเข่า วาสนา
หาไม่แล้วชาวเรา แต่ได้เข้ามาเห็นก็เป็นที่ หกของค์กระ
ห่มข่มย่อง ผดผ่องพักตราราคี ต่างต่างแย่งเยื้องจรลี เสน
นำหน้าพาไปวัง พวกที่ไม่สมปรารถนา ทั้งจะเสียดวิญญาณ์
เป็นข้าหลัง น้อยใจด้วยผู้หญิงชิงชัง วาสนาหนหลังช่าง
อาภัพ ต่างแก่งท่าชนผ่นอารมณ์ บ้างเดินหกล้มบ้างลมจับ
เหิงอไหลอาบหน้าเอาผ้าซับ ชนมาช่างต่างกลับไปเวียงชัย

บัดนั้น เสนานายอำเภอน้อยใหญ่ ทั้งรวบแขวงตม้อง
ร้องบ่าวไป ทว่าในจังหวัดนครา พรั่งนี้แต่มีคชมุขมัว
จงจิตแ่งแต่่งตัวให้โอ้อ่า เข้าไปหน้าพระลานซานชาลา
พระธิดาจะเลือกเป็นคู่ครอง

บัดนั้น ประชาชาษฐ์ทั่วทุกบ้านช่อง บ้างเต้นบ้างรำ
ทำคะนอง กระห่มข่มย่องอยู่ทุกคน พวกนักเลงเล่นเขย
เลี้ยถั่ว ครอบครวัชคักคักสน ไม่มีผ้าเสื้อแสงจะแต่งตน

เทียวชกชนหีบยืมเพื่อนกัน เหล่าพวกอูทวิวิร้าง ตักผม
 ยักอย่างให้สรว้อยสั้น หวีกระจายรายเส้นเป็นแปรงชัน เช็ด
 น้ำมันกันหน้าด้วยมีตน์อ้อย บ้างคิดตำรายใหญ่เอาไฟอัง
 กระเจกตึงนั่งหย่งก่งคอสอย แค้นใจไม่มีใครจะเรียวย้อย
 เผาตะขอยหวีหัวมัวเมา พวกเหล่าเจ้าชู้หัวอกกรม เผ่าผม
 ตกแสงทำหน้าเศร้า เชิงจะพูดจะจาควดาเพรา นุ่งไหนกอด
 เข้าเผ่าทำทกซ์ พวกขนนางต่างแต่งตัวลอม นุ่งยกทอง
 เกยวสานสัหมากสูก บ้างนุ่งลายพันทองลอมนุ่งลูก ตกะปุก
 กระปุกกรุยกราย ที่บ่วยใช้ไต่ข้าวเขาบ่าวร้อง ลูกขนเกินไต่
 คล่องเหมือนหนึ่งหาย พาลโกรธกรรยาตำแม่ยาย เคื่อง
 ชุ่นวุ่นวายเพราะรายนี้

ครั้นไต่ขึ้นแซ่เสียงเทียงคิน ต่างคนต่างคนชนแต่ทัก
 ตกแต่งกายาโอฬาริก ออชิงอีกทักไปทุกคน บ้างทาแป้ง
 แต่งตัวดูฉวย นุ่งลายนอกอย่างหางขี้กิ้ง บ้างนุ่งห่มสม
 ตัวตามจน สับสนอลหม่านไม่หลั่นนอน พอทั้งฟ้าขาวเข้า
 ครัว ที่ใครอยู่บ้านใกล้ก็ไปก่อน เเนองแน้นถนนในนคร ค่อย
 ผ่อนเข้าไปในวัง ลางคนแก่เฒ่าเกือยเข้าโงง ก็เดินหอยหว
 โด่งดังดัง ดัง ถึงไม้เท้าไชเซกักก็ เข้ามาด้วยเขามั่ง
 ไม่เบ้มคน ที่เข็นง้อบพลัดเลียบเชิงชา ก็นั่งเบ็ดดิ้นมาตาม

ถนน เจ็บปวดไม่ว่าอุตุสำหรับท่าน เสียดอกสลดกล่นเกลื่อนกันมา

ค้ำคั่งทั้งท้องพระโรงชัย ผู้ที่ปนเชื่องใจก็ไม่ว่า ดยยาก
จะใคร่ไถ่องค์พระอิศา ต่างคึกคึกขบถอยู่ทุกคน บ้างชิง
ที่ค้ำคั่งอยู่ประเทประตะ เอะอะฮึงคะนึ่งลี้ลับสน ทำรว่ววังถือ
ทวยว้างวน ไล่ผู้คนอยู่เป็นควน

เมื่อนั้น ท้าวสามลปรีดิ์เปรมเกษมสันต์ จึงตรัสแก่
อิศาทองจันทร์ จอมขวัญของพ่อผู้ยอกรัก บัดนี้ชาวเมือง
มาพร้อมหน้า เร่งไปทักนาให้ประจักษ์ เลือกคู้ทุให้งาม
พักตร์ ตามแต่ใจรักเกิกลูกชา

เมื่อนั้น นวลนางรจนาเสนาหา ก็มีเกล้าคู้ทุแล้วลีลา
สองฟ้างกัลยาภิตามไป

เกินกุเสนาข้าเฝ้า ทั้งเหล่าเศรษฐีผู้พิไพบู่ ให้เคือง
คายนัยน์เนตรนางทราวมวย มิได้ประกอบชอขบวิญญาณ์
นางจึงเสด็จกลับมาฉัยพลัน อภิวันท์พิศุเรศนาถา ทูลว่า
ชาวเมืองที่ข่าวมา ลุกไม่เสนาหาอาลัย ขออยู่ด้วยชนกชนิน
ที่จะมีภัสถานั้นหาไม่ เบื้องหน้าถ้าตัวลูกชัวไป เร่งฆ่าเสีย
อย่าไว้ชีวิต

เมื่อนั้น ท้าวสามลจวนจิต กอดเข้าเข้ากระดิ่ง
รำพึงคิด อกกุศมิตประหลาดใจ บุรุษในแผ่นดินก็สิ้นแล้ว
ควรหรือลูกแก้วไม่เลือกได้ คิดพลางทางเสด็จคลาไคล
ออกบัญชาชัชมีไ้ซ้ำ

จึงตรัสแก่เสนาข้าเฝ้า คนในเมืองเราถึงแสนกว่า
ที่อยู่บ้านนอกชอกนา ชัยมาหมดสิ้นแล้วหรือยัง

บัดนั้น เสนาทูลไปทั้งใจหวัง ไพร่ฟ้ามาประชุมอยู่
ในวัง ท่วมทั้งแผ่นดินสิ้นชาย เหลือแต่เงาะป่าทรพล หน้า
ตาผิดคนทั้งหลาย หัวพริกหยิกย่งหยายคาย ตัวลายคล้าย
กันกับเสือปลา ใครจะบอกจะเล่าไม่เข้าใจ พุดจาไม่ได้
เหมือนไยบ้า เล่นอยู่กับเด็กที่กลางนา จงทราบบาปอาชญาใน

เมื่อนั้น ท้าวสามลฟังแจ้งแฉดลงไซ้ ด้วยเคสะเทพเจ้า
เข้าคลใจ เผลอญให้กริ้วโกรธยุตรี จึงตรัสแก่องค์อัครชายา
น้อยหรือรณาลูกสาวศรี เลือกคู่ใดใครไม่ไยดี จนสิ้นชาย
ไม่มีทั้งพาวา เหลือแต่เงาะป่าเป็นขี้ไต้ เอามาให้มันเลือก
สมน้ำหน้า ว่าพลางทางสั่งเสนา จงไปพาอ้ายเงาะมาในวัง

บัดนั้น เสนาคำนับรับสั่ง ต่างวิ่งว้างไปมิไ้ไ้ยัง มายัง
กลางทุ่งทองนา

ครั้นถึงจึงบอกแก่เจ้าเงาะ รีบสั่งจำเพาะให้หา เร็วเร็ว
มาไปอย่าได้ช้า ต่างคนลุกครวุ่นวาย บ้างเปลื้องผ้าคาด
พุงผูกมัด เจ้าเงาะวิตถุกอกหักล้มหงาย ลางคนวิ่งออกมา
บอกนาย แร้งมันมากมายเหมือนควายวิ่ง บ้างพยักกวัก
เรียกเจ้าเงาะหา ไม่พูดจาด้วยกันเผื่อลั่นหัว ที่ใจคอซึ
ขลาดหวาดกลัว ระวังตัวยืนคือนอยู่แต่ไกล

ข้างทำเขี้ยวไว้ให้หัวเราะ ค่อยประหลาดลอบหลังเข้านั่ง
ไกล เกลอเอื่อยอย่าช้ามาจะไย! นี่คนหรือตอไม้ไม่พูดจา
เสนินายใหญ่ให้โพรีเลย เอาพวงผูกขึ้นเอวเจ้าเงาะบ้า ต่าง
เข้าลุกซึกเต็มประดา สาระพาเฮโลโย้ตามกัน

เชือกขาดล้มคว่ำคะมำไป ลุกขึ้นคัตหลังไหลกระตุก
ลั่น นิ้วหน้าลั่นหัวกลัวแรงมัน ต่างปรึกษากันเป็นจวนใจ

บัดนั้น ผุ่งเต็กเลี้ยงโคน้อยใหญ่ เห็นคนกลุ้มรุมลุก
เงาะโพรี ขัดใจวังพลาจทางวัง จะเอาเงาะเขาไปข้างไหน
นั้น ช่มเหลงกันไม่บอกเราเจ้าของ มีถูกอิฐหัวผ่าก้อย่าลง
ไวโยไล้ถองให้แทยตาย

บัดนั้น เสนาซึกซึกซึกหวาย เหม่เจ้าเหล่านหลังจะ
ลาย อย่าว่านวายอ้ายหัวเหาเถ่าเต็น รีบสั่งให้เอาตัวอ้าย

เงาะป่า จะทอดพระเนตรหน้าตาไม่เคยเห็น มันเป็นไขขำว่า
ยากเย็น เอ็งรู้ใจได้เล่นกับมันมา เคยอย่างไรจงบอกอย่า
หลอกลวง ให้ได้มันเข้าไปถวายเป็นหน้า กูจะให้ขนมแข่งของ
ทยา กินอร่อยนักหนาประสาจน

บัดนั้น ฟุ้งแตกดีใจเสลือกสลด ต่างชิงกันบอกออก
จน แต่เป็นคนแล้วอย่าดูดีให้เหน้อยแรง ถ้าขึ้นหยักเหยา
เข้าซี้ มันซัดใจจะหนีไปแอบแฝง จงให้ไปเก็บตอกไม้แดง
มาผูกปลายไม้แกว่งแต่ไกลไกล ค่อยวิ่งรอรอล้อเล่น เงาะ
เห็นก็จะผลุนหมุนไล่ จะพาไปถึงวังได้ดังใจ เอาขนมมา
ให้ข้าเถิดวา

บัดนั้น อำมาตย์คืบมือหัวเราะว่า ต่างวิ่งชิงเก็บตอก
ชบา ผูกปลายไม้มาล่อเงาะ

พวกหลังไล่ส่งให้ตรงไป ถือตอกไม้หน้าหน้าพาวัง
เหยาฯ ลางคนข้างกลั้วข้างหัวเราะ ล่อเงาะเข้ามาถึงวังใน

บัดนั้น ฟุ้งสนมกำนัลน้อยใหญ่ แอบดูอยู่ที่บัญชรซ้าย
แต่ไปเห็นเงาะหัวเราะอึง บ้างว่าน่าซึ้งเห็นหน้าหน้า แต่
หุดตาคนทะเล้ง รูปร่างอปริยชทง เหมือนหงษ์ภูทกผทกกลางนา
ลางคนบ่นว่าถ้าเช่นนั้น พาเถิดเถิดไม่นักประราธนา น้ากลั้วตัว
คำเหมือนคูลา ต่างดีเงาะป่าว่าวุ่นไป

บัดนั้น เสนามาทูลแถลงไข ข้าออกไปเอาตัวอ้ายเงาะ
ไพร่ บัดนี้ได้มาแล้วพระราช

เมื่อนั้น ท้าวสามลเห็นเงาะซังน้ำหน้า เนื้อตัวเป็น
ลายคล้ายเสือปลา ไม่กลัวใครใจกล้าคึกคัก ผมหักย่องเหยิง
เหมือนเซิ้งฟัก หน้าตาตะลึงยักยักกะสัน พระเม็นเลียมมี
ไต่คู้มัน แล้วมีบัญชาประชวรจนา จึงออกไปเลือกคู่ตัวอ้าย
เงาะ มั่นงามเหมาะเหลือใจเป็นไยบ้า หรือจะชอบอารมณ์
สมหน้าตา หน่อกษัตริย์จักมาไม่พอใจ

เมื่อนั้น รจนานารีศรีใส เทวาทินหนทลฤทัย อยาก
จะใคร่ดูเงาะจำเพาะเป็น จึงตรัสแก่พี่เลี้ยงกัลยา เงาะป่า
อย่างไรไม่เคยเห็น เขาว่าหน้ามันขมยากเย็น เราออกไปดู
เล่นก็เป็นไร ซึ่งบิดาเคืองขัดตรัสประชด เผลอญลุ่มไปหมด
ไม่สงสัย จึงเสด็จลิลลาคลาไคล มายังพระโรงชัยฉับพลัน

เมื่อนั้น เจ้าเงาะแสนกลคนขยัน พิศโฉมพระธิดา
วิลาวัณย์ ผดผาดผิวพรรณดั่งทองเคียน งามละม่อมพร้อม
สิ้นทั้งอินทรี นางในอรณไม่มีเหมือน แสร้งทำแลเลียง
เบี่ยงเบือน ให้พินเพื่อนเคียนจิตคิดปอง พระจึงตั้งสัตย์
อธิษฐาน แม้นบุญญาธิการเคยสมสของ ขอให้ทราชมสงวน
นวลน้อง เห็นรูปเป็นทองต้องใจรัก

เมื่อนั้น วรรณารมคึกคัก เทพไท่ยอุปถัมภ์นำชก
 นางลักษณณ์เงาะเงาะจง นางเห็นรูปสุวรรณอยู่ชั้นใน
 รูปเงาะสวมไว้ให้คนหลง ใครใครไม่เห็นรูปทรง พระเป็น
 ทองทั้งองค์อร่ามตา ชะรอยบุญเราไซ้จึงไต่เห็น ต่อ
 จะเป็นคู่ครองกระมังหนา คิทธิพลางนางเลียงมาลา
 แม่นว่าเคยสมภิรมย์รัก ขอให้พวงมาลัยนี้ไปค้ำจึ่ง เจ้าเงาะ
 รูปทองจงประจักษ์ เลียงแล้วโฉมยงนางลักษณณ์ ผินพักตร์
 หวังพวงมาลัยไป

บัดนั้น พระพี่เลี้ยงหลากจิตคิดสงสัย ออกเขย็นเห็น
 เป็นอย่างไร มารักใคร่อา้ยเงาะมีเคราะห์กรรม ทำให้อา้ย
 ขาขี้พัศตร์เผ่าพงศ์ ไม่รักองค์เลยสักนิดคิดล่า ไม่ปรักษา
 หาวหรือแต่สักคำ จะมาทำให้พินพลอยยับ

เมื่อนั้น ท้าวสามลเลี้ยวใจนลมจับ นางมณฑาเข้า
 ประครองรองรับ ขยำขยี้ไปสักหน่อก็ค่อยคลาย ลกชั้น
 กระทบบาทควาต้อง อีรณาคคัมมังช่างมักง่าย ทรลักษณณ์
 อธิปไตยไม่มีอา้ย หน่อถนอมทริยทั้งหลายไม่เออเพอ มารักเงาะ
 ทรพลคนอชาทวี ทุกช่างชั่วชาติประหลาดเหลือ แค้นนัก
 จักใคร่ให้แค้นเอนอ แล้วเอาเกลือกทาซ้ำให้หน้าใจ ว่าพลาง
 ฉวยไต่ไม้เรียว โกรธเกรี้ยวตัวสั่นหมั่นได้ อีลุดช้วนน่าชิง
 จังไร เอาไวโยกเลี้ยวให้แทบตาย

เมื่อนั้น นางมณฑาทอกสันชวัญหาญ เห็นสามเครื่องขุ่น
วุ่นวาย จะเพิกทอดเบี่ยงบ่ายก็เกรงกลัว จึงออกมาว่ากับ
ลูกสาว ช่างทำความงามมาฉาวอีกคนชั่ว เสียยศเสียศักดิ์ไม่
รักตัว เลือกผิวไต่เงาะเห็นเหมาะใจ เขาจะเขาะเย้ยเล่น
เป็นคำรา พ่อแม่จะเอาหน้าไปไว้ไหน จะเชิดช้อลือลั่นสนั่น
ไป ถึงบรรลักษ์ก็ไม่สิ้นเขานินทา ควรหรือมาเป็นไต่เชื่อนั้น
เสียที่แม่รักเจ้าหนักหนา รำพลางนางทรงโคกกา ถัดยา
เพียงจะสิ้นสมประดี

เมื่อนั้น นวลนางรจนามารศรี กล่าวแกลังแสวังทูล
ชนนี้ ทงนเพราะกรรมได้ทำไว้ แต่น้ำใสใจจริงของข้า จะรัก
ใครจะเงาะปานนั้นหาไม่ ซึ่งหมายมั่นครั้นลูกจะว่าไป ที่ไหน
ใครเลยจะเห็นจริง อันชั่วก็มีไต่จะไม่รู้ เหมือนน้ำท่วมปาก
อยู่จึงล้นนี้ ถึงชนกชนนี้จะซังซิง ลูกจะวิงวอนง้อขอโทษ
กรรม ทั้งนุสสุกแท้แต่ว่าสนา จะก้มหน้าใช้กรรมให้สิ้นก่อน
ยากเป็นอย่างไรไม่ทุกข์ร้อน มารตรอย่าทรงโคกกาเลย

เมื่อนั้น นางมณฑาทวันจิตคิดสงสัย เข้าไปสอบถาม
ลูกรักซักไซ้ จนอ่อนใจไม่บอกออกความ กุซังน้ำหน้าลูกว่า
ยาก เห็นอวยปากว่าคาญชักร้านถาม มึงเห็นอ้ายเงาะว่าเหมาะ
งาม จะแระตามมันไปช่างไม่อาย ว่าพลางนางกลับเข้ามาเฝ้า

กระซิบพูดแบ่งเบาเบี่ยงบ่าย จ้าไปถามอัฐกแสนร่ำ มั่น
 พุกเป็นแบบคายเป็นเข้าใจ หลากนักรักอ้ายเงาะบ้า ชอบ
 ลงอาชญาอย่าปราศรัย แต่พระไถ่ออกโอรสรู้โปรกไว้ ให้
 เลือกลตามชอบใจทั้งเจ็ดคน ครั้นจะลงโทษทัณฑ์มันเล่า
 จะนิพนธ์ว่าเราทุกแห่งหน โปรกเพียงขี้ไล่เสียให้พ้น
 มันขอตออยากยากจนอย่านำพา

เมื่อนั้น ท้าวสามลพั้งซังน้ำหน้า ทั้งรักทั้งแค้นแน่น
 อูรา นิ่งนึกตรึกตรอบอยู่ในใจ จำจะต้องเงือกตอตกกลืน
 คอยหยิบฉิมมันให้จงได้ คิพผลางทางสังเสนาใน อีรณา
 ญไม่ขอเห็นมัน จะใคร่ฆ่าเสียให้ตายก็อ้ายเขา จะว่าเรา
 กลับคำทำหุ่นหัน จงขี้ไล่ไปเสียด้วยกัน ปลุกกระท่อมให้
 มันอยู่ปลายนาน แต่แรกกุกังจิตคิดหวัง จะแต่งทั้งเจ็ดคน
 ให้หนักหนา อีเจ้ากรรมทำให้ช้ายหน้าตา จะแต่งการวิวาห์
 รัชคร้าน ให้อยู่เสียด้วยกันเถิดตามที่ ในข้างขึ้นเดือนสี่
 ขยาล ตรีผลางทางคิพเคือกคาล บัณฑิตานพระแกลไม่
 แลไป

บัดนั้น เสน่มีฉาวเรียกข่าวไพร่ ต่างถนัดมีศพร้าแล้ว
 ทลาไคล ตรงไปปลายนานฉกฉาน

ครั้นถึงจึงเที่ยวเกี่ยวแฝก ตักไม้ไผ่แยกมาฉิม
 ข้างกล่อมเสาดเภาฟากมากมี ปลุกกระท่อมลงที่ตองนา

แล้วขลุ่ยเลือกฟูกผูกมุ้งม่าน หม้อข้าวเชิงกรานทุ่มน้ำท่า
ทั้งลูกผักผักแพงแตรงกวา จอบเสียมมีคพร้าหาพร้อมไว้

เมื่อนั้น ทั้งหกบุตรีก็โล รู้ว่ารจนาทรมวย ใ้
อ้ายเงาะเข้าเป็นสามี ต่างคนแค้นชิตอชยา มันทำให้เขาว่า
ชายหน้าผี เราจะไปพ้อตัดให้เต็มที ว่าแล้วจรถอดมา

ครั้นถึงจึงหยกขึ้นอยู่ แลตื้น้องสาวกับเงาะเข้า
คือองค์อนงอนจรีทกิริยา เปียยประชิดชหน้าแล้วว้าไป

ชะนางคนคี่ไม่มีชัว ช่างเลือกผัวงามนักน้ารักใคร่
รูปร่างน่าหัวร่อเหมือนตอไม้ เออะไรพุงโรสันหลังยาว
มันน่าเสน่สน่าสมสมประกอย พอชอบกันของหม่อมน้องสาว
หุดาข้องแบ้วเหมือนแมวควา เขาเล้าล่ออดฉาวช่างไม

ชาย นอกกริตนอกรอยน้อยหรือนั้น แรวันไปรักอ้อมักง่าย
ให้พี่สาวชาวแล้พลอยวุ่นวาย อัยยศอตายชายหน้าตา
ถึงมีคมีชัวเช่นผวก จะร่วมเรียงเคียงคู่พอส่มหน้า อันอ้าย
เงาะเหมาะเหลือเหมือนเลือกปลา ทุกช่างเล่นหาไ้ถึงคอ
หรือชะรอยถลกเส้นให้เล่หักกล เวทมนตร์คลใจไฉนหนอ ไม่
คิดถึงพงศ์เผ่าเหล่ากอ น้ำใจในค้อมึงผิดคน ยังจะทำ
แล้งนงอนค้อนเข้าหรือ มันมีอะไร่ค้อยสักร้อยหน กูจะ
กรวดน้ำควากระน ถึงยามงานชากจากพี่น้องกัน

เมื่อนั้น ภูวนาคอปปาชมิมัน อูแม่เอ๋ยของชน
มึงมัน เสกแสงสว่างพันโพชนา ทำกรรมสมทบจะทย
ค่อย มีไฉ่ลูกเมียน้อยร้อยภาษา ถึงไต่เงาะเป็นผิวชั่วช้า
ก็สุดแต่वासนาดอกพินาง ถึงพี่จะรุ่งเรืองไปเบื้องหน้า ก็ไม่
ฟังवासนาย่าอวดอ้าง ก็แต่จะมาพาลรานทาง ไม่ออกสุ
ณิสงฆ์ข่างเลย ลำคัญว่าพี่น้องต้องเกี่ยวกัน มิรู้มันเหลือ
แหล่อูแม่เอ๋ย เป็นผู้ใหญ่ไม่เหมาะมาเยาะเย้ย ข้ำเกินเลย
ไปข้างชอชมา

เมื่อนั้น หกนางเคืองคั่นแล้วค่อนว่า ชะช่างเลี้ยว
ลกอิรวา กลับพาโลว่าข้าเย้ยเยาะ เออกระกระนั้นแหละ
จริงอยู่ รูปร่างผวกไม่สู้เหมาะ ที่ไหนจะงามพร้อมเหมือน
หม่อมเงาะ ใครเห็นก็หัวเราะว่ารูปร่าง ยังจะแค้นขันเลียด
เถียงเก้อเก้อ ทำกริ่งกริ่งหยิ่งเย่อหยาบหยาม อิศนชาติชั่ว
ตัวระกลาม จะละเมอเรือตามอ้ายเงาะไป น้อยหรือปาก
คอมันพอสม ข้ำสู้รบการมเจ้าไม่ไหว ชักรำนเถียงให้
เหนอยเมื่อยขาตะไกร ก็กลับไปห้องหับฉับพลัน

บัดนั้น จึงมหาเสนาคนขยัน เข้าไปทูลรณาสาวพัน
พระบิดาคาคั่นให้ขับไป

เมื่อนั้น ภูวนาเคราะห์ร้อยละห้อยให้ ครวญคร่ำ
กำสรดสลดใจ เข้าไปกราบกรานพระมารดา

โอ้ว่าพระชนนีเจ้า พระคุณเคยปกเกล้าเกล้า ถนอมเลี้ยงลูกไว้จนใหญ่มา เป็นสุขทุกทีวาระตรี พระองค์จึงจิตคิดหวัง จะปลุกฝังลูกรักเป็นคักคัศรี มาทำชายบาทาครานี้ ถึงจะให้ขี้ขี้หนึ่มไม่น้อยใจ กรรมของลูกแล้วจะขอลา พระแม่อย่าทุกข์ทนหม่นไหม้ แม้นว่าชีวิตไม่บรรลือ คงจะได้แทนคุณการุณรัก ว่าพลางกำสรดสลทจิต ยิ่งคิดเป็นห่วงห่วงหนัก ชลเนตรฟูมฟองนองพักตร์ นงลักษณ์โคกคัลลย์พันทว

เมื่อนั้น นวลนางมณฑามเหลื คิดพระวงสงสารพระบุตร เทวธิดอันกลั่นโคกาค ลูกรักเฝ้าระอ้อนวอนวิงนางนั่งนิ่งเฉยอยู่ไม่คู้หน้า ทั้งรักทั้งแค้นแน่นอุรา ชลนาคลเนตรสังเวชใจ

เมื่อนั้น รจนาทุกข์ทนหม่นไหม้ เห็นเจ้าเงาะพยักหน้าเป็นนัย ชมิ้อขอกไข้ไปปลายนาง สะทกสะเทินเขินขวย จะไปค้วยง่ายง่ายก็อายหน้า ครั้นจะห่วงหนักซักซ้า ก็กลัวเกรงบิดาจะฆ่าตี จึงกราบกรานมารดาด้วยอาศูร ทรมาวัยพิโรธลถ้วนถึ ลูกจะขออาลาฝ่าธุลี ครั้นนี้กรรมจะจำไกล ว่าพลางนางถวายเป็นกมลลา ชลนาถวาลังหลังไหล แล้วดำเนินเดินตามเจ้าเงาะไป เสนาในหน้าหน้าจรวล

ครั้นออกมานอกทวารวัง เหลียวหลังแลดูปราสาท
ศรี เคยอยู่สุขเกษมเปรมปรีย์ อนิจจาครานี้จะจำไกล
แสนวิทกอกเอ๋ยไม่เคยยาก จะลำบากเคืองเข็ญเป็นไหน
ยิ่งคิดยิ่งทุกข์ใจ จะตามไปไม่รู้ว้าวยัก นางสะอื้น
เช็ดชลนา ครั้นเจ้าเงาะเหลียวมากเอนหัน แล้วคิดรัก
หักใจจริง ตรงไปยังที่ปลายนา

จบตอนเลือกคู่

เมื่อนั้น ท่านท้าวสามลเป็นใหญ่ ตั้งแต่เงาะพาจิตร
ไป ให้แค้นชัฏทุกเวลา ภูษาเจ้ากรรมมันทำชั่ว มีผิว
เงาะร้ายให้ขายหน้า จำรดึกข่านด้วยมารยา พาลฆ่าเสีย
ให้ไต่ไม่ไว้เลย

คิดพลางทางสั่งเสนาไป จงรีบไปบอกบรรดาลูกเขย
ภูจะให้แต่งตั้งสังเวย ตามเคยขวงสรวงเทวัญ พรุ่งนี้หา
ปลามากนดะร้อย ใครได้น้อยจะฆ่าให้อาตมัย ทั้งอำเภ
ษครออกจงบอกมัน มิไต่ปลามาตันจะบรรลัย

บัดนั้น เสนารับสั่งยังคมไหว วังวางออกจากวังใน
มายังบ้านเขยใหญ่ทั้งหกองค์

ครั้นถึงจึงแถลงแจ้งคดี บัดนี้รับสั่งต้องประสงค์ เร่ง
หาปลามาให้ไต่ตั้งใจ เขาไปสั่งให้ทันพระบัญชา

เมื่อนั้น หกเขยเกษมสันต์หรรษา ยมพลางทางตอบ

เสนา ผักปลาหน้านมีถมไป อย่าว่าแต่เท่านั้นท่านจะเอา
ถึงจะลงสำเภาก็รับได้ อาสาพอตาแล้วเต็มใจ จะหาให้สุด
ฤทธิ์ไม่ขัดพรอ สงสารแต่เงาะป่าประดาเสีย จะพาเมีย
สู่หม้อจนอ่อนหิว เต็มที่จะได้มาแต่ปลาชีว ท้าวจะกรว
โกรธาให้ฆ่าฟัน ว่าพลางทางสั่งข่าวไพร่ พรุ่งนี้ก็จะไปแต่
ไก่ขัน เรือแพแหวนทุกสิ่งอัน เร่งรัดจึกกันให้พร้อมไว้

บัดนั้น เสนาลาหกเขยใหญ่ ชวนกันรีบออกนอก
เวียงชัย ตรงไปยังบ้านปลายนา

ครั้นถึงจึงขึ้นอยู่นอกเรือ ระวังตัวกลัวสุนัขหน้า
ร้องเรียกเข้าไปมิได้เข้า หม่อมแม่รณาทอยู่แห่งใด

เมื่อนั้น รณาสาละเวนลงวันได้ จีบกระหม่อมใส่
น้ำมันกันไร ถึงยากเย็นเข็ญใจมิให้รัก ทาแย่งแต่งตัวไม่
มัวหมอง ผักหน้านั่งมองสองกระบอก นุ่งผ้าจึกกลีบจีบ
ชายพก แล้วยกของมาให้ผัวกิน จีบพลูไล่ชของรองลำคับ
เอามัดพืชม่าหมากจนปากบ่น เจ้าเงาะนอนถอนหนวดสวด
สวด เล่นลนละลิกยักลาล่า รณานิ่งฟังนั่งหิวเวาะ น้อย
หรือเพราะแฉ่วเจอยเฉื่อยฉ่ำ ไม่ทันถึงใบสมุกหยุดกินน้ำ
สวดซ้ำอีกสักนิกยังติดใจ

พอได้ยินแว่วเสียงเสนี มาร้องเรียกอยู่ที่ริมไร่ นาง
จึงลุกเดินออกไป ขึ้นเยี่ยมบันไดมองดู

บัดนั้น เสนาหยุดยั้งนั่งคอยอยู่ เรียกพลางทางมอง
 ที่ช่องประตู เห็นโฉมตรูเดินออกมานอกซาม จึงเข้าไป
 ยืนคมกั้นหน้า น้ำตาไหลลงด้วยสงสาร แล้วทูลแถลงเล่า
 เบามาลย์ ตามบัญชาการพระทรงยศ บัดนี้มีรับสั่งใช้มา
 ให้เจ้าเงาะเสาะหาปลาสด ทั้งหกเชยใหญ่ก็ไม่ลต กำหนด
 ให้ทันวันพรุ่งนี้ ใครได้ไม่ครบร้อยน้อยไป พระจะให้
 ฆ่าฟันขึ้นเกศ ทูลแถลงแจ้งความตามคถิ อนุญาตแล้ว
 กลับไปฉวยไฉ

เมื่อนั้น รรนาออกส่นหวนไฉ เข้าไปในกระท่อม
 ทันใด กอดคั่นฉวไฉแล้วโคกา

อกเอ๋ยไฉว่าครานี้ น้ำที่จะม้วยสังขาร สมเด็จพระโคเรศ
 ไม่เวทนา จะคิกอ่านพาลฆ่าฉวฉวฉว ให้หาปลาเป็นร้อย
 น้อยหรือนั้น ประกวดคั่นกับเขาเหล่าเชยใหญ่ มั่งมีศรีสุข
 ทุกชีอะไร ประเทียวเทียวก็จะได้ง่ายกาย วิตกแต่ส่วนตัว
 ฉวฉวฉว ยากนักจะชกชนชนฉวฉว ฉวเมื่อยสองคนจนจะตาย
 จะหาปลาไปถวายที่ไหนทัน ถ้าพระรูปของน้องบรรลย์
 เมื่อยจะตามเข้าไปมิได้พริ้น จะให้เขาพิฆาตฟาตพัน ลูตตาย
 ตามกันไม่คิกกลัว ไม่ขออยู่ดูหน้าคนทั้งหลาย มิให้ชาย

ฉันต้องเป็นสองมัว ว่าพลางนางทุมทอศัตว์ คือกชกหัว
เข้ารำไร

เมื่อนั้น เจ้าเงาะยิ่งคิดพิศมัย ปล่อยนางพลางเช็ด
ชลนัยน์ โลมเล้าเอาใจให้เคลือนคลาย

น้องเอยน้องรัก งามพัศตร์ผ่องเหมือนดังเกือกหงาย
อย่าครวญครำน้ำเนตรฟูมฟาย แสนเลี้ยคายนวนน้องจะ
หมองมัว ทั้งในไคฟ้าไม่หาได้ พี่ขอใจเจ้ารักพี่
ทำไมกับมีจลาเจ้าอย่างกลัว สักแสนตัวก็จะไคไม่ยากนัก
ไปนอนเลียให้สยายหายเจ็บหลัง จะมานั่งโคกาค้วยปลาผัก
แย้มสรวลชวนชิตพิศพัศตร์ น้องรักเจ้าอย่าปรารมภ์เลย
ถึงยากจนคนเกียวกักหาได้ พี่หาพรันมันไม่อายหกลเขย
ว่าพลางทางภิรมย์ชมเชย หลับนอนตามเคยสยายใจ

ครันอุทัยไขแสงขึ้นสูงสว่าง พระโลมนางพลางลูบ
หลังไหล่ สั่งเสี้ยวรนาถ้วยอาลัย พี่จะไปสักประเทียวเทียว
หาปลา ว่าพลางทางจับไม้เท้าทรง ไล่เกือกแก้วแล้วลง
จากเคหา แผลงอุทธรเหาะเหินเกินฟ้า ตรงมายังฝั่งชลธาร
ครันถึงจึงลงหยุดนั่ง ที่ร่มไทรใบยังสุริย์ฉาน
ถอดเงาะซ่อนเลี่ยมมิตินาน แล้วโอมอ่านมหาจินตมนตร์

เศษะเวทวิเศษของมารดา ฝูงปลามาสิ้นทุกแห่งหน
เย็นหมุ่มหมุ่มมากมายในสาขชล บ้างว่ายวนพ่นน้ำคำไป

เมื่อนั้น ฝ่ายเจ้าเหล่าหกเขยใหญ่ ครั้นรุ่งเรียกหา
ข้าไท บ่าวไพร่นับร้อยไม่น้อยเลย แต่งองค์ทรงเสื่อลงเรือ
ญวน แหวนของใครเอาไปเหวย ภรรยาหาชนมนมเนย
ตามเคยชนส่งลงมาพลัน

ครั้นจัดแจงพร้อมมูลไม่ขาดเหลือ ให้ออกเรือจากที่
ซมิมัน เรืออวนเรือแหแจ่น เร่งกันตามนายพายมา

พันค่านบ้านช่องล่องเลย ถึงท้องคุ้งที่เคยมีมัจฉา
หกองค์ทรงแห่หอกปลา ลอยมาสองฟากลากเบ็ดราว บ้าง
เขาลอยลงตกตกสวิง ริมตลิ่งลากอวนอชฉาว ทิศแต่
จระเข้ย่เกี้ยวกราว นายบ่าวต่างโกรธโทษกัน แล้วพาย
เลียบริมฝั่งมาทั้งพวก ถือนมวกคอยแทงจ้ำละห้วน บ้างลง
เลือกปลืคดของไว้สองชั้น แล้วช่วยกันค้ำรำมา

ปลาฉีกสักตัวก็ไม่ได้ คิดอัศจรรย์ใจเป็นหนักหนา
รีบพายมาจนถึงฝั่งปลายทาง พยมัจฉานับแสนแน่นไป เห็น
พระสังข์นั่งอยู่ที่ฝั่งชล ต่างคนพิศวงสงสัย จะเป็นเทพารักษ์
หรืออะไร เกียวกัณวุ่นไปทั้งไพร่นาย จึงวาทแวนาวาเข้ามา
พลัน ทั้งหกออกสันขวัญหาย ต่างก็กรายหมอบบอชกกาย
บ่าวนายนึกคะเนว่าเทวา

เมื่อนั้น พระสังขนั้นขมอยู่ในหน้า เห็นหกเขยเคอะ
เซอะมา สมทั้งจินตาก็ยินดี จึงเสแสร้งแกล้งทำไม่รู้จัก
ถามทักซักไซ้ไปไหนนี่ เอะแล้วออเจ้าเหล่านี หน่วยก้าน
พานจะคมฝีมือ เวื้อแพแหวนก้เอามา จะลอบลักคักปลา
ของข้าหรือ เราเป็นเทพเจ้าเล้าลือ นัยถือทุกแห่งแพร่
พราย แต่หักคอคนตายเสียหลายพัน อย่าคั่นคตหมิ่น
มักง่าย มาหาเรานัดหรือร้าย บอกยุบลตันปลายให้แจ้งใจ

เมื่อนั้น ทั้งหกออกสั่นหัวนไหว ลำคัญจิตคิดว่า
พระไพร กรายไหว้ว่อมหัวกลัวฤทธา ใจคอทักทักนักพรัน
ปากสั่นเสียงสั่นซังตายว่า ท่านท้าวสามลผู้พ่อตา ให้หา
ปลาประวटकกับอ้ายเงาะ ข้าทอดแหแพร่ช้อนแต่เข้าครุ
ออกอ่อนหิวหอยเที่ยวรอบเกาะ ไม่ได้ปลาสักหนอย
ชะรอยเคราะห์ ฉวยแพ้อ้ายเงาะลีน้าอาบ กลัวท้าวพ่อตา
จะฆ่าเสีย สงสารแต่เมียจะเป็นม่าย เทวดาเลี้ยงปลาไว้
มากมาย ข้าขอไปถวายพอรอดตัว

เมื่อนั้น พระสังขโคฟังกยมหัว จึงว่าหกเจ้านเฒ่า
ไม่กลัวบาปกรรมทำประมง แต่ได้มาขอแล้วก็จำให้ เรา
ไซ้จะขอมั่งคังประสงค์ จะให้หรือมิให้ทั้งหกองค์ ท่านจง
ปรึกษาหาหรือกัน

เมื่อนั้น หกเขยรับคำขมิ้มมัน พระองค์จะประสงค์

สิ่งไรนั้น สारพินมีแล้วไม่ขัดเลย สุกแต่แต่ตามจะเลือก
 เอา เบ็ดไก่อ่เหล้าขาวของเสวย ทั้งกล้วยอ้อยขนมนมเนย
 จะแต่งตั้งสังเวทเช่นวัก

เมื่อนั้น พระสังข์กล่าวแกลั้งแจ้ประจักษ์ เราเป็น
 เทวาสุรารักษ์ จะเช่นวักสิ่งของไม่ต้อใจ จะขอปลาจุมก
 หม่อมลูกเขย ตามเคยคนละน้อยหามาไม่ แม้นให้เรา
 เราจะให้ปลาไป จะได้หรือมิได้ให้ว่ามา

เมื่อนั้น หกเขยได้ฟังนั่งปริกษา ชีชะเจ้าเล่ห์เทวดา
 จะเอาปลาแลกปลาจุมกคน แม้นเชือกเสียเมียเห็นจุมก
 ก้วน จะทำกระบวนผินหลังนั่งบ่น ของสำคัญหนักหนาเข้า
 ตาจน จะผอนปรนแก้ไขอย่างไรดี บ้างว่าอย่าพักประคัก
 ประเคิด ทนเจ็บเอาเถิดไม่สู้ หาปลาที่ไหนก็ไม่มี อ้ายเงาะ
 คีฬาได้สือายมัน หกเขยวิรือท้อจิต สุกคึกสึดที่จะผอนผัน
 นิ่งนิ่งก็มีหน้าตาดากัน เชือกเสียเห็นอันจะได้ไป ต่างยอม
 พร้อมใจไม่กลัวเจ็บ ฉวยได้มีคเห็นขของบ่าวไพร่ ยื่นให้
 เทวัญทันใด ทอดถอนใจใหญ่ยอทั

เมื่อนั้น พระสังข์สรวลสันต์กลั่นหัวร่อ ยัมพลาถ
 ทางตรัสตักพ้อ เอออะไรใจคอเหมือนปลาชีว แล้วเอามีค
 กรัดล้วยกับคิลา ทั้งหกตกประหม่าหน้านี้ว มีอัยยหนีจุมก
 ไว้สองนิ้ว อัยยิตพรวคูกคิกพลิกแพลง ทำเงอมีคกระหัย

จับจอง ที่ใจชั่วกัลวรั้งจนเสียงแห้ง เขาแล้วณะชะเชือก
เลือกแคง จมูกแห่องโหววันสิ้นทุกคน

เมื่อนั้น ทั้งหกสิบแปดพลางคราวข่น เจ็บแสบแทบ
ตายเต็มทน ต่างคนต่างแลดูผลกัน เขยใหญ่ใจแข็งทำ
แกล้งว่า จมูกกัณทุหน้าเห็นขบขัน สะกิดเพื่อนเตือนทวง
เทวัญ แลกกันเมื่อไรจะให้ปลา

เมื่อนั้น พระสังข์ได้สมปรารถนา จึงตั้งสัตย์อธิษฐาน
ทวยวาจา มัจฉาตัวใดถึงที่ตาย จงกระโดดโลดเข่นมาริน
ฝั่ง ให้สมหวังคงจิตที่คิดหมาย พอสิ้นคำประกาศไม่
คลาคลาย ปลาตายบนตลิ่งกลิ้งเกลื่อนไป แล้วแกล้ง
แย่งมัจฉาที่ชั่วชั่ว ให้คนละสองตัวหามาไม่ หกองค์จึง
ชวนกันคลาไคล เขาปลาไปให้สมอารมณ์จิต

เมื่อนั้น หกเขยค่อยคลายสบายจิต ต่างองค์อำลา
สุราฤทธิ บ่าวตะบิดเขื่อนน้อยร้อยปลา หัวท้ายพายวาค
นาวาออก ข้างขอกโยนขาวฉาวฉ่า รีบเร่งโดยด่วนจวน
เวลา กลับมาจะให้ทันเพื่อนกันพาย

เมื่อนั้น พระสังข์สมจิตที่คิดหมาย จึงหยิบ
รูปเงาะมาสวมกาย แล้วชักหวายค่อคิคิขีพรว ร้อยปลา

มากมายเหลือประมาณ เอาไม้เท้าทำคานหาขี้หว แผลง
ฤทธิ์รูปเงาะพาเหาะปลิว ลอยลิวมาในเมฆา

ครั้นถึงริมไกรไถลเรือ่น ก็คล้อยเคลื่อนเลื่อนลงจาก
เวหา เค้นท่อนขันบันไดมิได้ช้า เอาหาปลาเหวี่ยงวางกลาง
นอกชาน ภรรยาพาไปให้ลูบตัว แล้วเชิญผัวรูปทองกีนของ
หวาน เจ้าเงาะแดงเล่ายาวมาลัย วันนั้นขันจ้านไปหาปลา
พิศตรูปเงาะออกช่อนไว้ ทำเป็นพระไพโรพฤกษา ร่ายมนตร์
มหาจินดา เรียกมีจามาสนทุกตำบล อ้ายหกเซยเคอะ
กระเจอะกระเจิง เที้ยวเซอะเซิงหาปลาก็ชักสน ไปประสย
พบพิศังชล ทั้งหกคนกราบกรานขอรานปลา พี่แลกล
เปลี่ยนเจียนปลาจุมุกมัน แห้ววันสนทั้งนั้นขันหนักหนา
ว่าพลางเสลรวลชวนรจนา ไปคหน้ามันเล่นก็เย็นไร

เมื่อนั้น รจนากลั่นยมมิใคร่ไค้ สรวลพลางทางว่า
ข้าชอบใจ เมียมันจะไค้คู่หน้ากัน ช่างแก้แค้นแทนทำพช
สาสม ที่เมียมาค้าคารมเย้ยหยัน วันนั้น้องจะตามจรรวัล
ไปจุมุกมันให้เต็มตา ว่าแล้วทาแย่งแต่งตัว ตามผัวออก
จากเคหา บัดประตู่เข็นบันไดแล้วไค้ลคลา เจ้าเงาะหา
ปลานำหน้าไป

ครั้นถึงพระโรงรัตนบุรี อัญชลีสองภักตร์เป็นใหญ่
เจ้าเงาะขึ้นยิ้มหัวไม่กลัวใคร ทั้งปลาหลงไว้ให้พ่อตา รรนา
จึงทูลบิฑุรงค์ นี่ปลาส่งส่วนตัวผัวข้า อุดล่ำที่ใส่สระเพราะ
เกรงพระอาชญา ใต้มาน้อยนักสักสองร้อย ตามประสา
ยากเย็นเข็ญใจ ไม่มีข่าวมีไพร่ใช้สอย ผัวเมียสองคนจน
กรอกรอบ ไม่เลิศลอยเหมือนลูกสาวของท้าวไท หกเขย
ราชาคัมภีร์ศักดิ์ ท่านพ่อตาไปรตนกรักใคร่ ไปหาปลา
มาแล้วหรืออย่างไร เห็นจะได้มากมายหลายกระบุง

เมื่อนั้น ท้าวสามลเคื่องซัดพัดหมอนผดุง คันมือ
คันไม้หมั้นไต้ฟง ไม่สมที่หมายมุ่งจะฆ่าฟัน อีรจนาพาผัว
มาเหยียไถ่ แค้นใจเหลือที่จะออกถื่น เพราะอ้ายเขยซี้เค้า
เหล่านั้ พากันเซอะเซะไปกระไร จึงชี้หน้าตำลึงทั้งหกนาง
มึงช่างหากำชัยผัวไม่ ปานนี้มีมาน่าแค้นใจ กูจะใคร่ฆ่าเสีย
ให้ม้วยมุก

เมื่อนั้น หกเขยร้อนใจตึงไฟรค เร่งผ่ายเต็มทีครุฑ
ครั้นถึงหยกจอกเรือเข้าเห็นอแพ หัวปลาพากันมาโดยทวน
ข่าวตามเป็นพรวนแบกอวนแห ตรงมาวังพลันไม่ผันแปร
หญิงชายร้องแซ่ว่าแพ้เงาะ ทั้งหกออกส่นขวัญหนี ครั้น

ตายจริงวิ่งออกเหาะ คลานเข้าไปเฝ้าเขาหัวเราะ เห็นปลา
อ้ายเงาะยิ่งเสียใจ คิดอาบด้วยปลายงมูกวัน ก้มหน้าดูกินหา
เงยไม่ พรันตัวกลัวยายเป็นพันไป ภาวนาหายใจมิใคร่ทัน

เมื่อนั้น ท้าวสามลเคืองชุ่นหุ่นหัน จึงว่าไปแก้หกเขย
นั้น กูจะใคร่ฆ่าฟันบั่นรอน แต่อ้ายเงาะทรวพลคนอัปรีย์ มัน
ยังดีกว่ามึงมาถึงก่อน เหนือมิไปเที่ยวจอกนอน ไม่รู้เร็ว
รู้ร้อนเจ้าคนที ข่าวไพร่ไปด้วยก็หนักหนา ไล่ปลาไปไม่พอ
จะเช่นผี กูคิดนึกเคียวออกครึ่งนี้ หาไม่ชั่วจะบรรลัย เฮ
งมูกนั้นถูกอะไรนั้น เหมือนกันกับเขาเชือกเลื้อยไหล จง
บอกให้แจ้งกูแคลงใจ อย่าได้เอาเท็จมาเจรจา

เมื่อนั้น เขยใหญ่ทั้งหกตกประหม่า แกล้งทูลเลี้ยวลค
ปดพ้อดา แต่เข้าข้าก็ไปไม่เชื่อนแะ ลงคือนฉุดลากที่ปาก
ลัก ปักเข้ากัฏงมูกถูกเป็นแผล ในแม่น้ำลำคลองทั้งสอง
แคว ไม่มีปลาเลยแต่สักตัวเดียว สู้ทนแตกแผกร้อนไปยังคำ
จันทวลอกออกท่าเหมือนม้าเหี่ยว อุดสำหรั่งขยับกรกเร็ว
วไปไล่ปลาหน้อยเคียวที่ในบึง ไม่เคยพบเคยเห็นเลยเช่นนั้น
ชะรอยผีโขมดมันโกรธชิง ให้ปวดหัวมัวตาหน้าตึง แทบจะ
ไม่มาถึงทั่วไท

เมื่อนั้น ทั้งหกบุตรพี่ผู้ใหญ่ เห็นผิวแพ้งะย้านำจิตใจ
ผึกปลาหาไค้มานิดเดียว มีหน้าซำจุมุกแห่วงหวะ แล้วพระ
บิดาก็กโกรธเกรี้ยว ขายหน้าทุกสิ่งจริงเจี้ยว นางเหลียว
ซำเลื่องเคื่องค้อน หกนางค่างคนบ่นขำ มันไม่หน้าร่วม
เรียงเคื่องหมอน บ้างกอดเข้าเข้าๆทุกซำร้อน มืออ่อนคั้น
อ่อนเสียน้ำใจ

เมื่อนั้น รจนาสรรวลสันต์ไม่กลั่นไต้ เจ้าเงาะหัวร้องอ
งอไป ทำขุ้ยปากบอกไ้ให้เมื่อย เห็นจุมุกเขยใหญ่เลื้อคไ้หล
หยต แห่วงวันสันทั้งหมทน่ายคสฺ สาแกใจมันลิตีผิวกุ นาง
ย่มอยู่ในหน้าไม้พาที แล้วแลคฺฟสวทั้งหกคน เห็นหน้า
หม่นหมองคล้ำดำมืดหมิ ทำแยบคายชายคาตุส่ามิ เทว
ย่มแย้มกระแอมไ้

เมื่อนั้น หกนางเคื่องซัดอชฌาลย์ ค่างคนซหน้าแล้ว
ว่าไป หัวเราะเยาะไ้ใครอริจนา เหตุว่าผิวมึงมาถึงก่อน ทำ
แสนงอนเจือเจือระสะระหน้า ผัวกูไม่รู้จักจับผึกปลา จึงไ้
มาไม่มากเหมือนหม่อมเงาะ คุเบียงผิวเจ้ามันเคล้าคล่อง
ห้วยหนองเหนืไ้เข้าใจเสาะ นางเมื่อยขึ้นหน้ามาหัวเราะ
เปรี้ยวเปรยเบี้ยวเยาะไ้ไม่เจียมกั้ว เขาซิบไ้ไปอยู่เสียบปลาหนา

ยังถือคันเข้ามว่าแทนฉัว ไม่มีความขำเียงเกรงกลัว ไส
หัวออกไปเสียจากวัง

เมื่อนั้น รัตนาคอบไปถึงใจหวัง ชีชะหม่อมพทชนซึ่ง
ออกประทังท่าทอเล่นพอแรง เข้ามาขับไล่ไสหัว หู โกรธหรือ
ว่าตุงมูกแห้ว แต่เห็นเขาหัวรั้วก็ระแวง ออกสีกัดสะแกง
แกลังพาโล ฉัวพี่ไปหาปลากับบ่าวไพร่ น้อยหรือช่างได้มา
อีกไซ ฉัวข้าหาปลาประสาไซ แต่ตุงมูกไม่ไหวเหมือนผู้ที่
พอรู้เช่นเห็นอยู่ว่าเท็จจริง ลูบปีกปากหากนึ่งเลียคอกพี่ จะ
ให้ว่าหรือจะว่าออกเถียน แล้วเหลียวดูสามี่เห็นชิงตา แค้น
ใจคิดจะใคร่อยู่ทะเลาะ แต่เจ้าเงาะชีชวนไปเคหา ถ่มน้ำ
ลายรดให้แล้วไคลคลา ตามฉัวออกมาไม่พวันพวัน

เมื่อนั้น ทกนางต่างพิโรธโกรธชง ลูกขึ้นเดินตามมา
ทำอึง ทำไมมึงจึงหัวเราะเยาะกู เท็จจริงอย่างไรวนนั้นชันจ้าน
ใครบ่ปีกปากไว้วานอย่างนี้อยู่ จงของพองชนเป็นพันรู้ ลบ
หลุดหมิ่นถิ่นแคลน ฉัวหาปลาผักไค้หนักหนา หม่อมเมียได้
หน้าชนกว่าแซน คำคารมเปรียงเปรียงออกเถียงแทน ชื่น
แค้นเปรียบเปรยเหยียบเหย้า อย่าถูกฉัวกันกระนั้นนะ ช่างเถิด

ค่อยยังชั่วกว่าผิวเจ้า ถึงจุมูกโหว่แหว่งก็ทำเนา แต่หน้า
 ตาของเขายังเพราพริ้ม ไม่เหมือนเงาะอุบาทว์ชาติชั่ว น่ากลัว
 หัวหูกะปุมกระปุม กลับจะมาหัวเราะเขะยิ้ม เปรมปรึ้มใน
 ใจมิใช่น้อย ชะช่างไต่ผิวเงาะเหมาะสม ปากกล้าคำคมตึง
 ค่อยหอย ชื่นเสียงเถียงคนบ่นตะขอย มันนำค้อยให้ยับลง
 กับมือ แต่ปากเขาก็คเขากเฝ้าถาก นี่เป็นเบี่ยงพอกปากของเจ้า
 หรือ ว่าปลาท่างเข้ายตยอ กล้าปากกล้ามืออย่าหนัก
 เมื่อนั้น เจ้าเงาะเห็นวุ่นวางเข้าทางกัน ทำบอกละให้รู้
 ลำคัญ แกล้งกระชั้นกระโชกโยกมือ ก็มลงหลอนหลอก
 กลอกคอก หกนางคำทอก็ไม่ถอ ทำเหมือนบ้าไขได้แต่ข้อ คบ
 มือหว่าลัดเลือนนาง เห็นพี่เมียชำเลื่องเคื่องคือน ก็ฉุด
 เมียมาสอนให้คือนข้าง ถือไม้เท้าก้าวเดินเป็นท่าทาง ที่เลื้อ
 ลากหางให้นางกลัว แล้วเค็กไขไม้ยี่ตจุมูกเล่น ทำเป็นขี้ต
 แมลงวันสั้นหัว ชมิยให้เห็นแล้วเล่นตัว เข้ายั่วพี่เมียไปมา
 เมื่อนั้น หกเขยซัดใจเป็นหนักหนา เห็นเงาะเขะหยอก
 ภรรยา โกรธตาเขี้ยวเหลียวทักกัน โมโหอีตักซัดซัดเขมร
 ใจกระบาทคาคกระเขนเลี้ยให้มัน หมายเขม้นกำหมักกัก

ฟัน มุทะลุๆ กันไม่พรันพรัง ลางคนบ่นตำเงาะอุบาทว์ จะใคร่
 เอาเท้าคาคเข้าสักฝั่ง บ้างว่าจะถองสักสองข้าง ทำไม้มึงมา
 หยดกหลอกเมียกู กูเกิดเกิดมาไม่เคยพบ ข้าไขขัดขบทำ
 ลบหลู่ ของทองถองเสียให้เมียกู ตำพลาททางกรูกันเข้าไป
 เห็นเงาะเงอไม่ไล่กวัดแกว่ง วรรณสันหน้าแข็งไม่เข้าใกล้
 บ้างนั่งลงลูบปล่อยที่รอยไม้ น้ำตาไหลครางออกกอดมือ บ้าง
 หลับตาหน้าเหม็นซอมหมัก เงาะวัลล์มกลึงลู่วิ่งตื้อ ทรุตนั่ง
 ลงนวกปวกสะเคื้อ ครางฮือไปที่เคียวไม่เหลียวแล เขยใหญ่
 อย่างเท้าก้าวถล่ม เงาะคำค้อยจุ่มกุกแผล ล้มลงกลอกคอ
 ทำท้อแท้ เมียมาช่วยแก้ทุกข์คันคอ ลางคนถอยหลังเข้าบัง
 เสา ร้องว่าพวกเราย่ากลัวพอ บ้างกำหมัดขัดเขมรไม่ย่อ
 ท้อ ใจคอเหี้ยมฮึกฮักบิน เข้าชกเงาะเตาะเอาทัวเข้าลา
 ล้มผวาเจ็บจุกๆ ไม่ขึ้น พุดไม่ออกกลอกหัวมัวมัน เพื่อน
 กันวิ่งกรีนกระจ่ายไป

เมื่อนั้น เจ้าเงาะทำเงอศอกขอกไข เหลียวหลังเหลียว
 หน้าคว่ำไม้ กวัดแกว่งแกลังไล่กระชั้นชิด เห็นเขยทั้งหก
 ตกประหม่า ก็หวนไปหวนมาให้ผิดผิด ครวงตะบองถองแรง

แสดงฤทธิ์ ได้ติดตามคืบคลานกระซิบ เห็นแต่มีกลิ่นหัวเราะ
 ยมเขาระยอกมอชนกุกุกูย ตั้งท่าที่ท่าเป็นรำซุย เบี้ยวขยับย่าง
 หลอกกลลอกหน้าตา เห็นหกเซยคอบจะถอยหลัง ก็หยุดยั้ง
 ยืนมองขบขันหน้า แล้วอย่างเท้าสาวหมักเข้ามา ถลึงตาขู่เข็ญ
 เขม้นค

เมื่อนั้น หกเซยเซ่ตขยาคไม่อาสู หเลี้ยวซ้ายแลขวา
 หาประตู เื่ออยู่แล้วระมิงคร่งน บ้างเข้าแอบหลังภรรยา
 รนเมียบอกหน้าเจ้าอย่าหนี ความกลัวตัวสั่นไม่สมประที ได้ม
 ทลงนั่งภาวนา บ้างกำหมัดซัดเขมรหมายเขม้น ทำเป็นว่าพ
 ้นคนกล้า ครั้นเห็นเงาถอไม่ไกลเข้ามา ก็วิ่งลี้มถลาหาแข่ง
 เพลี้ย ลางคนยืนนั่งไม่วิ่งหนี อุดล่ำที่ท่าใจดีแก่เขย พุดจา
 ขวตซึกคึกหน้าเมียบ ลูเลี้ยวชีวิตไม่คิกกลัว ทำเห็บขึงตั้ง
 มวยอยู่แต่นอก เห็นเจ้าเงาะเงอศอกก็กลอกหัว ย่อท้อ
 ถอยหลังระวังตัว ต่างกลัวเงาะป่าทุกคนไป

เมื่อนั้น ทั้งหกบุตรพี่ใหญ่ เห็นผัวกลัวเงาะก็ซัดใจ
 ึงว่าเอออะไรช่างไม่อาย แต่เงาะป่าป่าไ้ขั้คสิ ช่างชวนกัน
 วิ่งหนีมันง่ายง่าย เลี้ยวแรงกำเนิดเกิดเป็นชาย ไม่อดสูทุร้าย

เขามั่งเลย โมโหหันมามานั่งสาว ไม่ว่ากล่าวผัวมั่งทำนัง
 เคย นิ่งให้อ้ายเงาะมาเบาะเบ้าย ค่อยคัพเพชของตัวเอง ขึ้น
 เสียงเถียงพี่แล้วมีหน้า ยังซ้ำให้ผัวตัวซ่มเหง ถูกผู้ใหญ่
 ช่างไม่เกรง มันเหมาะเหมงแล้วหรือนางรรนา

เมื่อ่นั้น รรนาบมพลางทางว่า เออพี่น้องไรช่างพูดจา
 กลับมาว่ากระนั้นขึ้นจริง เกมีใครคำทอกล่อน ควักค้อน
 เคืองซัดสะบัดสะบั้ง ครั้นเขามั่งก็ซังซิง ชวนกันวิ่งมา
 ตามจะต๋อยคี่ หกเขยเข้ากลุ้มรุมกันชก ให้เอามือใส่พกเสียด
 หรือพี่ สากแสบใจเจ็บปวดทอกล่อคี่ เออเดี๋ยวนี้จะให้ใครห้าม
 ปราม เมื่อเป็นผู้ใหญ่ไม่ไว้ตัว ยังจะมาว่าผัวซ้ำหยายหยาม
 สะเพยซ้ำหน้างามงาม ข่มขามขำเลือกไม่เหือกเลย นั้น
 แน่แปลเก่าขักเขากัก ซ้ำมาถูกหมัดนิจจาเอ๋ย ว่าพลางทาง
 หั้วเราะเบาะเบ้าย พี่เขยพี่สาวฉาวไป

เมื่อ่นั้น นางมณฑาหนวกหูอยู่ไม่ได้ ลุกเดินออกมา
 ว่าอะไร ไม่เกรงเนอเกรงใจผู้ใหญ่เลย ล้วนแต่พี่น้องท้อง
 เดียวกัน จะฆ่าฟันกันได้แล้วหรือเหวอ ลูกเท่าเช่นนี้ภูมิ
 เคย ออกเอ๋ยแต่ละคนพันกำลัง รรนาพาผัวออกไปเสียด เข้า

เหล่าน้าแม่เสียมั่ง เอออะไรอึ้งอึ้งคังคัง หน้าทูลูกที่
นั่งข้างไม้เกรง

เมื่อนั้น ท้าวสามลว่าเหม่มีนซ่มเหง อ้ายเงาะปากกล้า
ทำไม่บ้าเบง กูออกสู้กูเองลองสักยก ทำไมกับยี่ขี้ข้าตา
ขาว อีสาวสาวเหล่าน้าอย่าวิตก ลูกซันซบพันงันงก เห็นทั้ง
หกตาฉายหมายว่าเงาะ กระหยับอย่างสามซุ่มลุ่มตระวัง ไม่ทัน
ตั้งต๋อยคำซ้าศอกเคาะ ถองลงตรงจุกถูกจำเพาะ เขยใหญ่
ใจเสาะร้องออกโอย มองเขม้นเป็นครู่ก็รู้จัก ลงนั่งเห็นอัย
หอยฮักหิวโหย แล้วร้องกำเงาะมีนาคีโยย มานี้โวyle่นกัยกู
กูสักครึ่ง เห็นฮักคักคักซันหนักหนา ไล่ล่องเข้ามาหน้าท่ง
แต่แค่นอ้ายหกคนพันกำลัง มันเฝ้าถอยหลังไปอย่างเคียว
ยั้งว่าตัวต่อตัวช่างชั่วชาติ น้อยหรือนั้นซขลาคตาเหมียว เป็น
ฝูงเป็นคณาทำหน้าเซียว แต่อ้ายเงาะคนเคียวก็กลัวมัน แล้ว
เรียกนางมณฑามาเลี่ยน ไม่พอที่พอทางออกกางกั้น อย่า
ห้ามปรามเลยปล่อยให้ต๋อยกัน ช่างมันเป็นไรจะได้กู น้อย
หรือสนุกนักไม่พิศหา ยังว่าจะให้มีมวยหมู่ ลูกเขยยายแต่
ละคนพันรู้ ซะคำหน้าเอนกูเหมือนลูกเล็ก ทุกอ้ายหกเขย

ใหญ่ช่างใจเสาะ รวากับอ้ายเงาะมันกินเหล้า ถูกจับเข้าไม้
ไต่ตึงใจแจ่ม แต่เต็กเต็กมันก็ดีกว่ามึง อีเมียก็สติใจมิใช่ชั่ว
คูหรือน้องของตัวก็โกรธชัง อีรจนาคำพมือง กระทบต้น
ตึงตึงไม่เกรงกลัว ก็ยังแค้นมึงอยู่ไม่หาย หน้าไม่อาย
เขาอ้ายเงาะเป็นผัว นี่หากหาปลาได้จึงรอดตัว หาไม่ก็หิว
จะปลิวไป

เมื่อนั้น รจนาคูณหันหน้าไป เห็นบิณฑบาตเคืองชุ่นพุ่งไฟ
เข้าข้างเขยใหญ่ก็เกิดศกต จึงชวนผัวไปลาพ่อตาเสีย อย่า
อยู่ซ้ำพาเมียออกไปบ้าน นางสอนให้หนึ่งลูกคุกคูลาน กราบ
กราบท่านเสียหน่อยหนึ่งตามจน

เมื่อนั้น เจ้าเงาะกับภรรยาขี้ขลาดกลัวหน แกล้งเลียนล้อ
ต่อหน้าท้าวสามล เผากันหิวเราระริกกระคิกเท้า เห็นพ่อตา
ทำไม้ก็ทำมึง เหมือนข้าหลังจริงจริงยิงฟันขาว ทำใจ
กระเบนใหม่ไว้หางยาว แกล้งขี้คหิวผัวพี่สาวของเมียไป แล้ว
ยื่นมือบ้องหน้าคูกูกู เห็นรอยถูกมีดเชือดเลือดยังไหล
ตกมือหิวเราระเบาะไยไฟ บอกไข้อย่ากลัวให้เมียดู เห็นทั้งหก
ตกประหม่าก็มีหน้าหนึ่ง ไม่ไหวคิงเต้มกลัวตัวเป็นหนู จึง
ชวนรจนาคูณทรู ออกประตูรีบกลับไปฉับพลัน

เมื่อนั้น ท้าวสามลเคืองขี้คคคค แกล้งให้หาปลาจะ

ฆ่าฟัน อ้ายเงาะมันกลัไปไ้มามากมาย ยิ่งคิดยิ่งแค้นแน่นใจ
 แม้นมีฆ่ามันไ้ก็ไม่หาย จึงตรัสแล้รังเส่เพทุบาย จะต้อง
 การเ็นอทรายมาเลียงกัน ทั้งหกหามาแก้ตัวใหม่ แม้นมีไ้
 ีวจะอาลัญ เสนาไนไปบอกอ้ายเงาะนั้น หาเ็นมาให้ทัน
 วันพรุ่งนี้

บัดนั้น อำมาตย์รับสั่งไล่เกศี ขอกจากวังวังเ็นสิ่ง—
 คลี ตรงไปยังที่บ้านปลายนา

ครันถึงกระท่อมก็ค้อมตัว เอะแล้วหลับขยู่กระมังหนา
 ประหลาดใจไ้ไ้ยินพศจา เสนานั่งมองร้องเรียกอึ่ง

เมื่อนั้น วนาศลเ้าตาชุนซึ่ง ที่ไหนหย่อนผ่อนผูกเสียบ
 ให้ตึง นั้งขกสะตึงกรังกรอง ตึงเ็นอตึงใจจะไ้ผิว แต่งตัว
 ไปกฐินเือนสิบสอง เจ้าเงาะแล่นกลคนคนอง หัตถ์ร้อง
 นางนาคปากร้ายซอ เอกะระทายคิแทนรำมะนา ทำให้ภรรยา
 น้าหัวร่อ วนานั่งฟังนั่งเอียงคอ เพราะหนักหนาหนอเจียว
 พื่อคุณ

พอไ้ยินเสนามาร้องเรียก ตื่นตะเกียกตะกายวาวุ่น
 โทนสะตุงตึงเ้าตาชุน กระท่ายหกตกไ้ถุ่นลงไป วนา
 เ็นออกมานอกชาน อำมาตย์เ็นหมอยกรานกราบไหว้
 นางจึงถามทักซักไ้ ชุระชะไรนะเสนา

บัดนั้น เสนาอำมาตย์ก็หันหน้า ทูลว่าสมเด็จพะบิดา ให้
เข้ามาขอกนางโฉมทอง บัดนี้มีรับสั่งจำเพาะ ให้เจ้าเงาะหา
เนื้อเข้าไปส่ง ฟุ้งนมิดังใจจง จะให้ลงอาชญาฆ่าฟัน

เมื่อนั้น รจนาทระหนกอกสั่น เข้าไปในทัญฉิพลัน
รำพันบอกผิวแล้วโศกา

โอ้ว่าพระองค์ทรงเดช บิดุเรศพาลผิดจะคิดฆ่า เมื่อ
วันวานท่านไซ้ให้หาปลา ก็นึกว่าไม่รอจะรอควาย นึกหากมี
มนตร์กลึงพันภัย หาปลามาได้เอาไปถวาย วันนั้นมีหน้าเข้า
อุบาย แกล้งย้ายสิ่งมาให้หาเนื้อ เป็นเหตุเพราะเงาะร้ายให้
ถอกเสีย พ่อรูปทองของเมียมิได้เชื่อ อ้อนวอนเท่าไรไม่เชื่อ
เพื่อ เนื้อแท้ว่าเวรกรรม ว่าพลงนางทรงโคกกา ชลนาพุ่ม
ฟองร้องรำ สองกรซ้นอกจนฟกซ้ำ ครวญคร่ำกำสรวทโคก

เมื่อนั้น เจ้าเงาะเหาะหอยอกนางโฉมศรี ซึ่งสั่งให้หา
เนื้อคราน เห็นพะยะอันไม่พ้นตาย ถึงตัวจะบรรลักษ์ก็ไม่ว่า
วิตกแต่จะรนาจะเป็นม่าย ว่าพลงแยมียมพรมพราย ปลอดภัย
ประโลมโฉมฉายให้คลายใจ ทำไมกับเนื้อถอกย่านักพ่วน
ลักพันหนึ่งสองพันก็หาได้ ไม่เคยเห็นฝีมือหรือไร ร้องให้

โยให้เสียน้ำตา แต่เพียงนี้มีพอจะยากเย็น ร้องละครนอน
เล่นเสียดีกว่า เหมือนกันนั้นแหละกับหาปลา อะไรกับน้ำ
หน้าอ้ายหกคน ฟุ้งนี้มีปากก็โยหุ จะเชือกเสียให้กูอีกสัก
หน เส่สรวลชวนนางนฤมล ขนบนเตียงนอนสำราญใจ

ครั้นดาวเดือนเลื่อนลับเมฆมา สุริยาแย้มยิ้มเปลี่ยน
ไคล พระชมโฉมโฉมนางทราวม้วย ดวงใจเจ้าค่อยอยู่
จงที ตะวันฉายบ่ายหน้าจะกลับมาก แก้วตาอย่าหม่นหมอง
ศรี สั่งเสียเมียแล้วจรี มาทรงเกือกแก้วมณีทันใด จับไม้
เท้าก้าวลงจากเคหา ล้าแคงอานุภาพแผ่นดินไหว เหาะ
ทะยานผ่านเมฆมาไรไร ทรงไปไพรวันอรัญญา

ครั้นถึงจึงลงหยุดยั้ง ที่ร่มรังสูงใหญ่โยหนา พระ
ถอกเงาะซ่อนไว้ให้ลับตา แล้วร่ายมนตร์มหาจินคาพลัน

ฝูงเนอในป่ามากมาย ทั้งละมั่งกวางทรายและสมัน
กู่ทายเป็นไปทั้งไพรวัน เป็นฝูงฝูงวิ่งพันกันมา

เมื่อนั้น หกเชยคิติวิตกหนักหนา ครั้นรุ่งริบแต่งตัว
กลัวจะช้า เรียกหาข่าวไพร่พร้อมพรัก ข้างหาแร้วบ่วงหวาย
หลายอย่าง ไปถึงกลางพงไพรจะได้ดัก ข้างเอาผ้าพันพุงสูง

สุนัษ คึกคักขนิช่ายขึ้นหลังช้าง แล้วผูกม้าเคยขับสำหรับชา
 บังเหียนอานพานหน้าของหาง ม้าหลังเปล้าข้างผูกเขาระฆาง
 ท่างต่างแต่งอวดประภวคึกกัน เกณฑ์กองกระบือข่าวชาวบ้าน
 นอก ล้วนถือหอกเสวียนแทงแข็งขัน พรานบนพนแม่น
 หมายสำคัญ โสงโรโสงนั้นไม่ผิดเลย ข่าวผู้ชายตะพาย
 ย่ามถือกล่อ่ง หิ้วบันโศลายทองของเสวียน ข้างแยกเสวียน
 หายหามตามเคย ออย่าช้าเลยจวนสายจะเสียการ

ครั้นพร้อมเสร็จทุกสิ่งไม่นิ่งช้า ทหองค์ทรงม้าออกจาก
 บ้าน รัชชัยพาชัตะละลาน พวกพรานนำหน้าพาไป

ลุล่วงมรคามมาถึง ป่าชิงมฤคาเคยอาศัย สั่งให้ชิง
 ข่ายไว้ชายไพร ข้างตกแล้วไล่ข่วงรวาง ลางคนปักขวาก
 ที่ปากทาง หาช่างสันตักษิกันหัว ชักระบือเข้าคั่นอยู่
 เกรียวกราว ให้ฉาวอิงไปทั้งไพรวัน

พรานบนขุมกรชนกก่า ล้วนมาตามรอยจะคอยเล่น
 หมายตรงหลงยิงเพื่อนกัน ล้มคินยันยืนอยู่แทบตาย เนื่อ
 จักที่ไหนก็ไม่มี พบแต่เลือดหมูกระต่าย ลงนั่งนึกปริกษา

กันข่วนาย ครัวจะเป็นเช่นหาปลา ลางคนบ่นว่าข้าได้หัก
ไม้เช่นรักพระไพรเจ้าข้า จึงให้ปลุกศาลขึ้นเพียงตา ลังเว
เทวคาทันใด

แล้วชนมาพากันเที่ยวค้น พยรอยเกลื่อนกล่นมาใหม่
ใหม่ ตาสอดตลอดแลเห็นแต่ไกล โนนมิใช่เนื้อหรือร้องอืออึง
หกเขยยินตีปริกา ชัยม้าวางใหญ่เข้าไปถึง เห็นพระสังข์นั่ง
อยู่ตตะลึง งามละม้ายคล้ายคลึงเจ้าของปลา เอะจะเป็นเช่น
นั้นอกกระมัง จมูกยังไม่หายชายหน้า ว่าพลางทางลงจาก
ม้า เข้าไปวันทาสุรารักษ์

เมื่อนั้น พระสังข์แสวงหาไม่รู้จัก ลูกชนขู่เข็ญเต้นคึก
คึก ถามทักซักไซ้ไปไหนมา เทียวซุกซุกชนเจ้าคนเอก
โหยกเหยกยุ่งหยายยาปหนา มาดอยลัดไถเนื้อเขือปลา
ข่มเหงเราเจ้าข้าพนาถ ทำจู่ลุดหมื่นฉันทน ล้วงลัดตัก
แทนมาถึงนี้ จะยำเยงเกรงใครก็ไม่มี เจ้าเหล่านาคอจะหัก
สักคราว

เมื่อนั้น ทั้งหกตกประหม่าตาขาว แฉะใจแจ้งความ
ตามเรื่องราว ข้าเป็นลูกเขยทั่วสามล พื่อตาให้หาเนื้อกับ
อ้ายเงาะ ทูลเคาะข้อความมาแต่ต้น เ็นคู่ด้วยช่วยชีวิตทั้ง

หกคน พอพ้นโพงภัยบรรลัณลาญ ข้าหาเนื้อที่ไหนก็ไม่
มฤคหินมาอยู่หน้าผาน เทพเจ้าจึงได้โปรกปราน ขอประทาน
เนื้อไปให้พ่อตา

เมื่อนั้น พระสังข์ชมพลงทางว่า อันหม่อมฤคินนา
มันหนึ่มนุษย์มาฟังเรา ข้างท่านก็ร้อนตัวกลัวภัย มาขอแล้ว
มิให้อย่างไรเล่า เกิดชิยาปกรรมก็ทำเนา แต่จะให้เปล่าเปล่า
นั้นไม่เคย ถ้ารักชีวิตจงคิดดู เนื้อจะแลกไขหูทุกเขย มัน
มิยอมให้ไม่ไค้เลย ผิดวิสัยสังเวทเภา

เมื่อนั้น หกเขยได้ฟังนังกับหน้า เสียใจทุกคนย่นนิน
ทา เทวดาเคนแค้นมันแกดังจริง จมูกแล้วหูเล่าเจ้าเล่ห์
สมคะเนคงยกเอาสิ่งสิ่ง ชีคร้านจ้องอนอนวิง ผิดก็เพียง
ผู้หญิงมันไม่รัก ว่าพลงทางหยิบเอาตาบมา ส่งให้เทวดา
ทั้งผก แล้วเอียงหูเข้าไปใจทักทัก อย่าเชื่อคให้หนักันเลย
พ่อคุณ

เมื่อนั้น พระสังข์ชุดหุกระซากลากหลุน จะเชือกแต่
เขาเขาเอาบุญ แล้วชักคายบุญขึ้นออกเงือกเงือ เขยใหญ่ขยัน
พรนพริ้ง ร้องอองอูยหน้าน่าเจ็บเหลือ อย่างนั้นไหนจะไค้เนื้อ
ทำที่จะเชือกเถิดแล้วร้องวอ แก่งขยับจับจ้องลงใจ เลือก

เอาข้างไหนจะกินเนื้อ เห็นยวหูลงให้ก่งคอ แข็งข้อ
เชือกขาดเลื้อยคลานไป

เมื่อนั้น หกเขยนิ้วหนำน้ำตาไหล จมูกแล้วหูเล่า
เศร้าเสียใจ นี่เนือกรรมอะไรของเรา เจ็บปวดหนักหนา
อดล่าห์ทน ต่างคนบ่นอดคนั่งกอดเข้า เร่งอารักษ์ตักเตือน
รยเร้า เนื้อจะให้ไหนเล่าอย่างนี้ยาวนาน

เมื่อนั้น พระสังข์ตั้งสัตย์อธิษฐาน เนื้อถึงที่ตายก็วาย
ปราณ มากประมาณสมหวังตั้งใจ แล้วว่าอย่าพักประตก
ประเทิก เขาไปเถิกคนละตัวตามไต้ ถ้าจะตักการเนื้ออีก
เมื่อไร อย่าเกรงใจจงออกมาบอกเรา

เมื่อนั้น หกเขยละห้อยสรว้อยเศร้า คำนับรับสั่งแต่เขา
เขา แล้วยังคมกัมเกล้าลามา ทั้ง่าวไพร่นายมูลวุ่นวาย
ผูกมัดเนื้อทรายขึ้นใส่ย่า หกองค์ทรงม้าแล้วไคลคลา ขึ้น
ตักลักป่าไปธานี

เมื่อนั้น พระสังข์สวมรูปเงาะของยักษ์ ใส่เกือกแก้ว
แล้วมีคมฤกษ์ ครอบยี่สิบถั่ววันมรณา เขาไม่ทำทำคาน
หาบห้อย ยกกลอยขนวางเหนืออิงสา ลำแดงแฝลงอิทธิ
ฤทธา เหาะทะยานผ่านฟ้ามาไรไร

ครั้นถึงจึงลงหยุดอยู่ นอกระบายบ้านตัวริมรั้วไว้ นึก
จะชวนรณาคลาไคล กลัวจะไปทะเลาะเกะแอะกัน ไปแต่
กูผู้เดียวดีกว่า จะไปลื้อพ่อตาเล่นขันขัน ถึงทั้งหกจะชก
ต่อยครั้น ได้สู้กันแต่ลำพังไม่กังวล คิดแล้วเดินเกาะ
เหาะอย่าง หายเนือมากกลางท้องถนน แกล้งทำเกะกะประ
คน เอาหายชนล้มคว่ำคะมำไป

บัดนั้น หญิงชายชาวเมืองน้อยใหญ่ ต่างคนร้องว่า
ช่างกระไร เร็วแรงสติใจเจียวเจ้าเงาะ หายเนือที่ไหนมา
นักหนาหนอ ไม่หนักเลยหรือพ่อพาวิ่งเหาะ ลางคนยัง
กลัวบ้างหัวเราะ บ้างร้องเยาะงามเหวี่ยงลูกเซบพระยา เต็ก
เต็กแซ่แซ่เข้าแห่ห้อม พรั่งพร้อมล้อมหลังล้อมหน้า บ้าง
ร้องว่าเออเกลอกูมา เซสาให้ฉาวกราวเกรียว บ้างชวนว่า
อย่าเพื่อไปก่อน อยู่รำละครสักประเดี๋ยว เจ้าเงาะไม่หยุด
เป็นเกลียว หน่วงเหนี่ยวห้ามปรามมาตามทาง

เมื่อนั้น เจ้าเงาะเห็นเต็กพร้อมล้อมรอบข้าง พอถึงที่
ราบราบเอาหางวาง เข้ายืนกลางแล้วเล่นเต้นรำไป ใครทย
มือฉีกปลั่งจิ้งหระ ประเทประตะต่อยถองจนร้องไห้ แกล้งทำ
ซัดซัดซัดใจ ยกหายขึ้นไต่เดินคุ่มมา ใครจะห้ามอย่างไรไม่

ฟังเจ้า ทรงเข้าท้องพระโรงข้างหน้า ทั้งเนือลงไว้ให้พ่อตา
แล้วเดินไปเดินมาไม่เกรงกลัว

เมื่อนั้น ท้าวสามลเห็นมันให้คันหัว เรี่ยวแรงกระไร
เหมือนควายวัว เนือยีสัตว์ช่างหาบมา ไม่สมหวังถึงจิตที่
คิดไว้ หุนหันหมั่นไล่จะใคร่ฆ่า เห็นมันแล้วหรือเจ้ามณฑา
หยายชำทะนงตัวไม่กลัวใคร แค้นใจอ้ายเขยทั้งหกคน มัน
ไปเที่ยวซุกซ่อนอยู่ข้างไหน ทำให้อ้ายชายหน้าทุกคราไป
อ้อมเอ็กไม่กำชั้ยกัน

เมื่อนั้น หกเขยไม่สบายรีบผายผัน ครั้นถึงจึงขึ้นพระ
โรงคลี ข้าวแบกเนือวันขึ้นไปตาม เห็นเนือเงาะหนักหนา
ช่างหาได้ หลากใจใคร่ช่วยมันหาบหาม คิดกลัวตัวสั้น
ครั้นคร้าม กราบสามที่แล้วลงก้มพักตร์

เมื่อนั้น ท้าวสามลผูกคูกขึ้นกุกกัก สะลุกลเขยชำมัน
น่ารัก ช่างได้เนือขาหักที่ไหนมา ยิ่งให้แก้ตัวยิ่งชั่วช้า จะ
ใคร่ทำโทษทัณฑ์พินฆ่า นีหากคิดนึกเกี่ยวกับธิดา จะเป็น
ม่ายอาหยหน้าประชาชน ข้าวไพร่ไปด้วยก็พร้อมเพรียง ชอบ
แต่สับเสียงเสี้ยให้ขึ้น ก้มหน้าขยู่โยอ้ายหกคน ที่แต่จะบ่น
นินทา กัน เออเหตุอะไรเลือกไหลหยด ช่างเป็นเหมือน

กันหมคอย่างไรรื่น ไปเรือจุมกวันสิ้นทั้งนั้น เข้าไพรวัน
แห่วงกแกล้งใจ

เมื่อนั้น หกเขยกับหน้าตาไหล กรายทูลเยี่ยงยัก
กระอักกระอื้อ ผันแปรแก้ไขไปตามจน ข้าไปหาเนอวัน
ช่างกระไรไม่มีทุกแห่งหน ให้ข่าวไพร่ไล่บุกซุกชน ลตเลียว
เที่ยวค้นค้นคว้า หารอยฉิษศาประหลาดเหลือ ช่อนเนอ
เลี้ยวสิ้นทั้งป่า แล้วก็เหมือนมีคนน้อยลอยมา ลุกเข้าแห่วง
วันสิ้นทุกคน ทั้งนักเพราะเคราะห์ของลูก มาช้าถกผัดสา
ทกลางหน ต้องปลุกศาลเช่นสรวงขวงบน จึงไต่เนอแต่
คนละตัวเที่ยว บ่ายคล้อยหน้อยหนังกักกลับมา ผีพาหลงไป
ในไพรเขี้ยว ลำบากบุกซุกลตเลียว เหนหน้าเขี้ยวแสบท้อง
เต็มที รีบเดินแทบตายถึงชายทุ่ง ก็ซบม้าหมายมุ่ง
มารุงศรี เป็นความสัจทุกสิ่งจริงอย่างนี้ ภูมิจงทรง
พระเมตตา

เมื่อนั้น ท้าวสามลล้ารวลสรวลว่า ทบพระหัตถ์ถวัล
แก่นางมณฑา มั่นงามหน้าแล้วเหวี่ยงลูกเขยยาย จุมก
แห่วงวันสิ้นทุกคน สมประกอบชอบกลใจหาย ทั้งสองหน
กันแต่เคราะห์ร้าย ช่างไม่อายขอลตเลียวเขา ยังว่าจะหาญ
ซึกทำศึกเสีย แต่หาปลาหาเนื้อก็แพ้เขา คิดจะใคร่ฆ่า

อ้ายซี้เค้า มันจะตายเสียเปล่าไม่เข้ายา แล้วเหลียวมา
ว่ากับลูกสาวใหญ่ มึงเห็นผัวหรือไม่เข้ายาหน้า จมูกแหว่ง
หูวันเวทนา อนิจจาอนิจจาเป็นนังก้าว

เมื่อนั้น หกนางต่างพิศดูผิว สารพัดวิปริตผิดตัว
มันช่างชั่วจริงจริงทุกสิ่งไป จมูกโหว่แล้วมีหน้าซำหูลุแหว่ง
เหมือนใครแก่งเล้งเอาไม้ค้ำเขือกเล็กค้ำไหล ลางคนบ่นว่าไม่
น่าอะไร จมูกใบหูวันสิ้นงาม บ้างว่าน่าอายกับอ้ายเงาะ มัน
ยิ่งพินหัวเราะเยาะเย้ยหยาม กุญแจหน้ากำเป็นน้ำคราม ไม่
หมกตมตงงามเหมือนเก่าเลย ลางคนเคืองค้อนแล้วค้อนว่า
สมเพศเวทนานิจจาเอ๊ย ไม่น่าสมาคมชมเชย แต่นี้ไปไม่
เลยแล้วพ่อคุณ บ้างบ่นออกทอกเข้าเกาหัว โกรธผัวตัวสั้น
หินทุ่น ทุกข์ทนพินกำลังนั่งง่วงงุน ต่างคนเคืองชุ่นวุ่น
วายใจ

เมื่อนั้น เจ้าเงาะอย่างขบ่มองมาใกล้ เห็นพ่อตา
อาธรรมเข้ากันไป ไม่เอาโทษเขยใหญ่ทั้งสัญญา ทำนัย
เนอตกของลงเล่น จะให้เห็นว่าใครไต่มากรกว่า ซี้ไปตรง
พระแสงแก่งกลดกตา เงาะง่าทำทเหมือนฟาดฟัน แล้วซี้
เข้าทคยเขยใหญ่ บอกไปให้รู้ตื้นช้น ทยมีดหัวรออยู่
งองัน เย้ยหยันหลอกล้อท่านพ่อตา

เมื่อนั้น ท้าวสามลว่าเหม่ออ้ายเงาะบ้า ของทองพอง
 ขนพันขัณณู ไข้ไข้ไม่เส่งยมเจียมตัวเลย กลั้มจะมาสักมิ
 ทำช้อรู้ สอนกูให้มาอ้ายหกเซบ มีหน้าซ้ำหัวเวาระเาะเย้ย
 เกินเลยนิกหนาน่าชัคใจ รู้แล้วคะชะเจ้ามันทีเหลื่อ หา
 เนื้อไต่มาากกว่าเซบใหญ่ ชื่นหน้ามาขอค้ำหรือไร กูฝาก
 มึงไว้ด้วยเถิดวะ คิคคิคขึ้นมาน่าค้อยคย บ้าไข้ชักชยเพ็ง
 พยปะ เถิดจะงคอกโมโหถวายพระ ถ้าทีหลังแล้วนะไม่
 ละมึง กูต้อยังทะนงองอาจ หัวจะขาดแม่ม่มันสักวันหนึ่ง
 พระกรวโกรธโกรธำอึง แล้วผินหลังนั่งบงอยู่บนเตียง

เมื่อนั้น เซบใหญ่ทูลขยายบายเบียง อ้ายเงาะน
 หยายซ้ำไม่น่าเลียง คนผู้จะบูเบียงทั้งเวียงชัย ไม่เกรงไม่
 ยำทำเกะกะ จะกลัวพระบิการักหาไม่ ชะรอยเป็นบิศาจ
 ประหลาดใจ กูตามันมิใคร่จะกระพริบ วิปริตผิตมนุญ
 หนักหนา ข้าเห็นว่าอายนี่เป็นผิตย มีกำลังพลึงตึงกินทิพย์
 เนอขสียหายมาถึงธานี สारพัดผิกปลาหาไค้คล่อง เพราะ
 มันเป็นพวกพ้องกันกับผิ เงาะเงยไม่เคยเห็นเช่นนี้ กูมีอย่า
 ไว้วางพระทัย ขอให้ใส่หัวเสียจากวัง น่าซังชั่วชาติชยาท่ว
 ใหญ่ จะละให้ย้าหลังเข้าวังใน นานไปจะเคื่องเบของ
 ขทมาลย์

เมื่อนั้น ท้าวสามลพร้อมใจทั้งไฟฝนแล้ง พิศวาทกัน
เห็นจริงยิ่งรำคาญ ให้หนาวสันสละท้าวไปทั้งตัว โบก
พระหัตถ์ตรัสสั่งเสนา อ้ายเงาะย้ายศิลาจากตัว ทิ้งหมัน
ว่าถูกน้ำกลัว ไสหัวออกไปเสียจากวัง

บัดนั้น เสนาคำนับรับสั่ง ลูกชนขี้กเขมรเห็นบึ้ง
พร้อมพรั่งนายไพร่ไม่ย่อท้อ บ้างขี้ขี้ขี้ขี้ไม่เงื่องงา เงาะย้าย
ไม่กลัวทำหัวร่อ ลางคนเข้าไปจะไล่คอ เจ้าเงาะงอหมัดชก
ก็ตกใจ บ้างยุคนหน้าว่าอย่ากลัว ปลิ้นปลอกออกตัวไม่
เข้าใกล้ หกเขยร้องว่าข้าอยู่โย เข้าผลักไสเสนาให้คว่ำมือ
ผู้คนเข้าพร้อมล้อมหน้าหลัง ลากลู่ถ่วงออกอึ้งอ้อ เจ้าเงาะ
เหวี่ยงวักสะบัดมือ บ้างล้มกลิ้งวิ่งฮือกระเจาไป

เมื่อนั้น เจ้าเงาะทำโกรธคว่ำไชว ประเทระตูลอยทุยถอง
ว่องไว เลี้ยวไล่ประชิดติดพัน มือจับอำมาตย์ข้างละครคน
เอาหัวชนกันเล่นให้เห็นขัน ทั้งสองร้องกินอยู่เย็นเย็น
เจ้าเงาะหัวเราะงันซอขบใจ เห็นเขยทั้งหกทำงเงิน แกร่ง
ไม่เท่าก้าวเดินเข้ามาใกล้ ยิ่งถอยยิ่งประชิดติดไป ยิ่งวิ่ง
ยิ่งไล่กระโชกมา เห็นท้าวสามลอยู่คนเดียว ก็ยืนเมียง
เขม้นมองขบขัน ชูตะคอกหลอกกล้อพ้อดา เงาะว่าทำทีจะ
ท้าว

เมื่อนั้น ท้าวสามลตืนกลัวตัวสั่น ไม่สู้ไม่รบหลบ
 เป็นควัน จันจันงกกพลัดตกเตียง สำคัญว่าเงาะที่ถูกศิระ
 สันสตีมานะร้องเต็มเสียง นั้นแนบยาบทที่หรือที่เพรียง หัว
 ข้างแตกก็เสียงไม่รู้เลย นางมณฑาว่าไฮ้ที่ไหนนั้น เมื่อ
 อยู่ทั้งนั้นพอเอ๋ย ตันเต้นเช่นนี้ขามีเคย ลูกเขยของตัว
 กลัวมันไย ท้าวสามลว่ากลัวก็อย่าหนี เหลือกำลังแล้ว
 ไม่อยู่ได้ ว่าพลางเหวี่ยงวักสะบัดไป เมื่อยยุคลดไว้พัลวัน
 หกนางต่างชิงกันวิ่งหนี สันสตีสมประทีปไม่มีขวัญ นักสนม
 กรมในทั้งนั้น วิ่งประทะประกันล้มลุก หกเขยผลุนโจนโตน
 พ้อตา คิดว่าอายเงาะเข้าปล้ำปลุก ย่างวิ่งไปซุ่มซ่อน
 ซอนซุก หมุ่มมุขมนตรืหนีพล่านไป

เมื่อนั้น นางมณฑาเห็นผัวกลัวเงาะเข้า วิ่งหนีเหนื่อย
 ขอบขอบหายใจ จึงว่าไฮ้อะไรนี้น่าสง พ้อเจ้าเด็กพ่อคุณ
 ขย้าวุ่นวาย ไม่อดสูกร้ายเขามั่ง ว่าแล้วลากลับถู่กึง ผลัก
 ให้นั่งบนเตียงเสียงดัง เห็นผัวตัวสั่นขวัญแขวน คอขะ
 แล่นลุกยืนทันทีลง นางฉวยฉกขม่อมอย่าคอดึง หยิก
 ทุ้งทุ้งหลังให้นั่งลง ท้าวสามลได้คิดผิดแล้วแม่ คนแก่
 คนเฒ่าเฒ่าล้มลง พี่ไม่ซ้ชลาตคอกบอกตรงตรง ทนคง
 ค่อยยังชั่วไม่กลัวมัน แต่เห็นคเห็นอนักหนายังว่าวุ่น

แม่คุณเกิดชอบน้ำกินสักชั้น หีบจอกพลัดตกงกัน เห็น
เงาเรายังอยู่นั้นพรั่นพรั่นใจ

เมื่อนั้น เจ้าเงาะทำเป็นหาเห็นไม่ มองมองแล้วเมิน
เกินถือไม้ เข้ามาข้างเขยใหญ่ทั้งหกคน เห็นเหิงอไหล
โคลย้อยอยู่โซมหน้า ก็หีบยามากม้อมน้ำพ่น หัว
เขยยกปอนหายร้อนรน ทำปากข่นเสกน้ำชำระครก เห็น
หกเขยเสยผมก้มหน้าอยู่ ก็ลุกหูกออกไปเลียดไหลหยก
แกลังงูพาเทียวเลี้ยวลต ถือไม้เท้าแทนตะพดเหมือนวิ่งวัว
เห็นพี่เมียเบียงมของอยู่ช่องฉาก ก็ขยับปากให้ดูใบห้ว เขา
มือคลำทำเจ็บหูตัว ปักแมลงวันสั้นหัวยั่วเย้า เห็นพ่อตา
หน้าขงโขกรอ ทำขอโทษนั่งลุกคุกเข่า ก้มกราบคลาน
หมอบพินอยพิเทา กราบแล้วกราบเล่าเฝ้าหลอกล้อ ควบ
ไต้ฝ่าซีกขึ้นน้ำ แกลังทำประเทะเล่นเช่นตะกร้อ ท้าวสามล
โกรธคำทอ เจ้าเงาะหัวร่อของออกไป แล้วคุกเข่าเข้ามาลา
แม่ยาย ทำอุบายขโมยออกไป ลุกขึ้นเดินลอยชายสยายใจ
กลับไปกระท่อมทักขณพลัน

ครั้นถึงจึงขึ้นบนเคหา นั่งใกล้ธนาเมียบขวัญ แล้ว
แกล้งแฉ่งความทุกสิ่งอัน สรวลสันต์สำราญทั้งสองรา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ธรรมา
ทสวงบริหารศึกษา ผู้พิมพ์และเผยแพร่

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖

โรงพิมพ์สุรศักดิ์